

Tutu nuu' ña ni ke'i San Pablo kua'an nda'a' ne ini xini Jesús, ne ndiee' ñuu Corinto

Ti'vi' ra cha'an' ña

¹ Yu'u nduu' Pablo, te ni kana Ndiosí xa'a' a ña kuni mii' a te kunduu i te tianu' Jesucristo sania'á ichi' a. Ti'vi' yu'u xiin' ñani e' Sóstenes ² cha'an' sakuu' ndo'ó, ne nakayá xa'a' Ndiosí, ne ndiee' ñuu Corinto, ne ndoo nuu' Ndiosí xa'a' ña ni xaa Cristo Jesús. Te ni kana a ndo'ó te kunduu ndo' nditiá a xiin' sakuu' ne yivi', ne ndiee' mii' ka iin yivi', ne nakuni ña Jesucristo nduu' xto'o ña ndee naa nduu' tu a xto'o yoo'. ³ Na sañu'u' na Ndiosí, yuva' e', xiin' xto'o e' Jesucristo, ndo'ó, te na taxí tu a ña maní' koo xiin' ndo'.

Taxi' Pablo ña chindani Ndiosí

⁴ Saa kivi' taxi' i ña chindani Ndiosí e' xa'a' ndo', te sakan' tu xa'a' a ña ndani mii' Ndiosí ndo'ó ni xaa Cristo Jesús. ⁵ Kuachi' ndii ña jaan' ni xaa sakan', te ni sañu'u' va Ndiosí ndo'ó xiin' ña chuun va ndo' sania'á ndo' tu'un a, te ni taxí tu a ña ndichi va ndo'. ⁶ Te xiin' ña jaan' nia'á ndo' ña ni tuxi' va tu'un va'a, ña ni sania'á ndu ndo'ó xa'a' Cristo, nimá ndo'. ⁷ Xa'a' a jaan' na koo' ka ndee iin ña chuun va ña xaxa' Ndiosí nuu' e' kuni nuu' ndo'ó ña ndiatu' ndo' kii' xaa' kivi' ña nandiko' xto'o e' Jesucristo.

⁸ Ndiosí tū taxī ndīee' ndo' tē kuīta nī'i ndo' nuu' ichi' a ndee so'o' ndi'i', sakan' tē kōo' xa'a' ña kuvī sanandiko' a ndo'ó kij' xaā kivi' ña kixin xto'o' e' Jesucristo jaan'. ⁹ Sakan' ña Ndiosí ndii, xachuun' ndaku a, tē suvi a nī kaṇa ndo'ó tē iin ndaa' nduu' ndo' xiin' xto'o' e' Jesucristo si'e a.

Vä'a nata'vi' ta'an' ne ndikún ichi' Jesús

¹⁰ Ñanī ta'an' i, xiin' ndīee' xto'o' e' Jesucristo ka'án nda'vi i xiin' ndo' ña nakuita kuento ndo', tē nāta'vi' ta'an' ndo'. Süu' jaan' ndii kundīee manī' ndo', tē iin kachi kanini ndo', tē iin kachi tū ña'a chituní ndo' xa'a'. ¹¹ Ka'án i sakan' xiin' ndo', ñanī ta'an' i, sakan' ña xini i kuento xaa' ne vi'e Cloé ña nata'vi' ta'an' ndo'. ¹² Sakan' ña sava ndo' ka'án ndii, kuenta Pablo nduu' ndo', tē sava tū ndo' ka'án ndii, kuenta Apolos nduu' ndo', tē sava nī tū ndo' ka'án ndii, kuenta Pedro nduu' ndo', tē sava ka tū ndo' ka'án ndii, kuenta Cristo nduu' ndo', kachi ndo'. ¹³ ¿Ñáá xanini ndo'ó ndii, nī nata'vi' Cristo? Uun, ¿ñáá xanini ndo' ndii, Pablo nī xi'i nuu' krusín xa'a' ndo'? Uun, ¿ñáá kuenta Pablo nī chichī ndo'? ¹⁴ Taxi' i ña chindani Ndiosí ña ndee iin ndo'ó nī sakuchi' i kuenta Jesús. Süu' jaan' ndii Crispo xiin' Gayo kuīti' nī sakuchi' i kuenta Jesús. ¹⁵ Sakan' na kuīi' ndee iin ne yivi' kuvī ka'an ña nī chichī nīa kuenta i. ¹⁶ Nī sakuchi' tū i ne vi'e Estéfanos kuenta Jesús. Ndisu náka'an' i naa' nī sakuchi' i inga ka ne yivi'. ¹⁷ Kuachī ndii nī tjanu' Cristo yu'u tē sakuchi' i ne yivi' kuenta a, süu' jaan' ndii nī tjanu' a yu'u tē ka'an ndoso' i tu'un va'a nuu' ne yivi'. Tē süu' xiin' tu'un ndichi nī xaā i ña

jaan', sakan' te chindiaa ya'vi' i ña ni xi'i Cristo nuu' krusín.

Cristo nduu' ña ndiee' Ndiosí, te suvi tu a nduu' ña ndichi a

¹⁸ Sakan' ña tu'un va'a ña ka'an xa'a' ña ni xi'i Jesús nuu' krusín xa'a' kuachí e' ndii, ña siki' nduu' a nuu' ne kua'an mii' ndoñu'u' nimá ña. Ndisu nuu' yoo, ne xa ni kaku nuu' kuachí e' ndii, ña ndiee' Ndiosí nduu' a. ¹⁹ Naa yoso' a nuu' tutu Ndiosí mii' ka'an a ndii:

Sandoñu'u' i ña xini tuní te yivi' te xini tuní, te saxioo tu i ña kundani te xini tuní jaan'. Sakan' kachi a.

²⁰ Xa ni sasana' ndoo' Ndiosí ña xini tuní ña yoo jin yivi' yo'o', naa kuu' te kumi' ña xini tuní jaan', xiin' te sania'á ña ndichi, xiin' te kani ta'an' kuento xa'a' ña ndichi jaan'. ²¹ Kuachí ndii, xiin' ña xini tuní Ndiosí ni xindoó nimá a ña koo' kivi' kuni ña nuu' a xiin' ña xini tuní ña yoo jin yivi' yo'o', süu' jaan' ndii ni xindoó nimá a ña sakakú a ne ini xini ña sania'á ndu'u, tee' ndee ña siki' nduu' a nuu' sava ne yivi'.

²² Kuachí ndii, ne ta'an' ndu, ne judío ndii, kuni kuni ña chuun ka'nu' te kivi kandixa' ña. Te ne tuku' ndii, kuni kuni so'o ña ña ndichi te kivi kandixa' ña. ²³ Ndee saa kaní ndii, xa'a' a ña ni xi'i Cristo nuu' krusín ka'an ndoso' ndu. Te tu'un yo'o' ndii, sanasaá' va a ne judío, te nuu' ne tuku' ndii, siki kuiti' nduu' a. ²⁴ Ndisu nuu' yoo', ne ni kana Ndiosí nuu' ichi' a ndii, Cristo jaan' nduu' ña ndiee' a, te nduu' tu a ña ndichi a, koo' a xaa' naa' ne judío nduu' e', uun naa' ne tuku' nduu' e'. ²⁵ Kuachí ndii, tee' ndee siki kuiti'

nduu' tu'un Ndiosí jaan' nuu' ne yivi', ndisu ña ndichi ka nduu' a te sakan' sakuu' ña xini tuni ña yoo jin yivi' kaa'. Te ña xaa' Ndiosí, te tuu ne yivi' ña koo' ña ndiee' a ndii, ndiee' kua'a' ka a te sakan' ña ndiee' ña kumi' ne yivi' jin yivi' yo'o'.

²⁶ Chuun xa'a' ndo' ña kij' ni kana Ndiosí ndo'ó nuu' ichi' a ndii, ndia'vi' kuiti' ndo' nduu' ne ndichi nuu' ne yivi' jin yivi', te ndia'vi' tu ndo' nduu' ne ndíachuun', uun ne jin kuu' xiin' ne ka'nu'. ²⁷ Sakan' ña ni nakaxin Ndiosí ne naa' kuu' tuu ne yivi' jin yivi' te saka'an' a ne tuu ña ndichi ña. Te ni nakaxin tu a ne nda'vi so'o' tuu ne yivi' jin yivi' te saka'an' a ne tuu ña yoo ndiee' ña. ²⁸ Te ni nakaxin ni tu Ndiosí ne nda'vi va kuu', xiin' ne kuni koto ne yivi' nuu', xiin' ne kuasa' kuni xachi' tuu ne yivi' jin yivi', sakan' ni xaa a te saka'an' a ne tuu ndii, ne ka'nu' nduu' mii' ña. ²⁹ Sakan' ni xaa Ndiosí te ndee jin ne yivi' kuví sañuñu' xiin' mii' nuu' a. ³⁰ Mii' Ndiosí ni ndasajin ndo'ó xiin' Cristo Jesús, te xa'a' ña ni xaa a ndii, nduu' e' ne ndichi, te nduu' tu e' ne ndaku nimá nuu' a, te nduu' tu e' nditia a te saa e' ña kuni a, te sakan' tu ni sandoó ndiká a yoo' nuu' kuachi e'. ³¹ Sakan' ni xaa Ndiosí sakan' ña naa yoso' a nuu' tutu Ndiosí mii' ka'an a ndii: "Naa' kuni ka'an ninu yoo ka ndii, na ka'an ninu ña xa'a' ña ni xaa xto'o e' Ndiosí xa'a' ña", kachi a.

2

Ka'án Pablo ña ni xi'i Cristo nuu' krusín xa'a' kuachi e'

1 Ñañi ta'an' i, sakan' na kij' ni xa'an ka'an ndoso' i mii' ndiee' ndo' tu'un ña ni natijn i nda'a' Ndiosí ndii, ni tiin' i tu'un ña xasuvi', ni ndee ni tiin' tu i ña ndichi. 2 Süu' jaan' ndii ni chituní i ña ka'an i xiin' ndo' xa'a' Jesús kuiti' xiin' xa'a' ña ni xi'i a nuu' krusín xa'a' kuachi e'. 3 Te ni yoo ndiee' i, te ndee kisi' vi' a yu'u ña yi'vi i kij' ni xika i mii' ndiee' ndo' jaan'. 4 Te kij' ni ka'an ndoso' i tu'un va'a xa'a' Jesús nuu' ndo' ndii, ni tiin' i tu'un ña xasuvi' ña ndichi ne yivi' iin yivi' yo'o'. Süu' jaan' ndii ña ndiee' Espiritu Santo ni nia'a ndo'ó xiin' tu'un ña ni ka'an ndoso' i jaan'. 5 Sakan' te kotijn ndiaa ña iní ndo' xini ndo' Jesús jaan' ña ndiee' Ndiosí, te kotijn ndiaa a ña ndichi ne yivi' iin yivi' yo'o'.

Kumi' e' ña ndichi xaa' Espiritu Santo

6 Ndisu ka'an ndu xiin' ña ndichi nuu' ne xa ita' ni'i nuu' ichi' Jesús. Te ndii, ña ndichi ña ka'an ndu jaan' ndii, süu' ña ndichi iin yivi' yo'o' nduu' a, ni ndee süu' ña ndichi ne xini tuní xa'ndia chuun' iin yivi' yo'o' nduu' a. Ne jaan' ndii, xa kua'an ndoñu'u' nia. 7 Te ndu'u ndii, sania'á ndu ña ndichi ña ni yoo si'e, ña xini mii' kuiti' Ndiosí ndee kij' tia'an kasa'a a iin yivi', ña ni chituní a xa'a' e' te natijn e' ña ndatun' saa a. 8 Te ña ndichi jaan' ndii, ndee iin te xa'ndia chuun' iin yivi' yo'o' ni kundani a. Sakan' ña naa' ni kundani ra a ndii, ka'ni' ra xto'o e', ña ndatun' koo' chukuu', nuu' krusín. 9 Te ndii, naa yoso' a nuu' tutu Ndiosí mii' ka'an a ndii: Ña'a ña koo' kivi' ni xini nduchi' nuu' ne yivi', xiin' ña koo' kivi' ni xini so'o nia,

xiin' ña kōo' kivi' ni xanini ña nduu' ña ni xava'a Ndiosí xa'a' ne ndani ña'a'.

Sakan' yoso' a. ¹⁰ Ndisu ni satuvi Ndiosí sakuu' ña jaan' nuu' e' ni xaa Espíritu Santo, sakan' ña Espíritu Santo jaan' ndii, xini a sakuu' ña yoo' si'e ndee ma'a' nimá Ndiosí. ¹¹ Kuachi ndii ndee iin e' xini saa xanini inga ne yivi', süu' jaan' ndii iin ndaa' mii' ña xiin' nimá kuiti' ña xini yoo nduu' a xanini ña. Sakan' tu ndee iin e' xini yoo nduu' a xanini Ndiosí, süu' jaan' ndii Espíritu Santo kuiti' nduu' ña xini ña xanini a. ¹² Te yoo' ndii, ni natiiin e' espíritu ña nduu' kuenta iin yivi' yo'o', süu' jaan' ndii ni natiiin e' Espíritu ña kuaxi nda'a' Ndiosí te kuvi kundani e' sakuu' ña ni saman' a yoo'. ¹³ Te sania'á ndu xa'a' ña jaan' xiin' tu'un ña sania'á Espíritu Ndiosí ndu'u, te süu' sania'á ndu a xiin' ña xini tuni mii' ndu. Süu' jaan' ndii xiin' tu'un ña natiin' ndu nuu' Espíritu Santo sania'á ndu xa'a' ña ka'an xa'a' Ndiosí. ¹⁴ Ndisu ne yivi', ne kōo' Espíritu Santo naá nimá ndii, küvi natiiin ña ña sania'á Espíritu Santo jaan', sakan' ña nuu' ne jaan' ndii, siki kuiti' nduu' a, te ni ndee küvi tu kundani ña a. Sakan' ña ne naá Espíritu Santo nimá kuiti' kuvi kundani ña jaan'. ¹⁵ Sakan' ña ne naá Espíritu Santo nimá ndii, kuvi nakuni ña sakuu' ña'a, ndisu ne jaan' ndii, ndee iin ne yivi' küvi nakuni ña'a'. ¹⁶ Naa yoso' a nuu' tutu Ndiosí mii' ka'an a ndii: “Kōo' xini ña xanini xt'o e' Ndiosí, te kōo' tu kuvi sania'á ña'a'”, sakan' yoso' a. Ndisu kundani yoo' ña jaan' sakan' ña xanini e' saa xanini Cristo.

3

Xachuun' inga' Pablo xiin' Apolos nuu' Jesús

¹ Ñan̄i ta'an' i, n̄i kuv̄i ka'an̄ i xiin' ndo' ndee naa xaa' i xiin' ne xa xaa' ña kuní Espíritu Santo. Süu' jaan' ndii n̄i ka'an̄ i xiin' ndo' ndee naa ne xaa' ña ka'an̄ nimá m̄ii', uun ndee naa ne kuañu'u nuu' ichi' Cristo. ² N̄i san̄ia'á i ndo'ó ña xaku vixi kūiti' ndee naa xaa' e' xiin' ne kuañu'u ne chichin', ña sako'o' e' n̄ia lechin kūiti', te tax̄i e' kax̄i' n̄ia ña xax̄i' naa ña xax̄i' yoo' ne x̄ix̄a. Sakan' n̄i xaa' i sakan' ña ndo'ó ndii, n̄i kuv̄i nat̄iin ndo' ña ndichi xa'a' Ndiosí, te tia'an kuv̄i nat̄iin ndo' a ndee vit̄in, ³ sakan' ña kusaa' xaa' ka ndo' ña ka'an̄ nimá m̄ii' ndo', naa kuu' ña kuiñu ndo', xiin' ña kani' ta'an' ka ndo' kuento, xiin' ña nata'vi' ta'an' ndo'. Te xiin' ña jaan' n̄ia'á ndo' ña kusaa' nduu' ka ndo' ne xaa' ña ka'an̄ nimá m̄ii' kūiti' ndo' ndee naa ne yivi' ne x̄iní yoo Ndiosí. ⁴ Sakan' süu, kīi' ka'an̄ sava ndo' ndii: "Yu'u ndii, kuenta Pablo nduu' i", kachi ndo'. Te sava tuk̄u ndo' ka'an̄ ndii: "Yu'u ndii, kuenta Apolos nduu' i", kachi ndo'. Te kīi' xaa' ndo' sakan' ndii, iin kachi xaa' ndo' te sakan' xaa' ne xaa' ña ka'an̄ nimá m̄ii' kūiti'.

⁵ ¿Yoo nduu' Pablo, xanini ndo'ó, uun yoo nduu' Apolos, xanini tu ndo'? Ndu'u ndii, te xika' nuu' nuu' Ndiosí kūiti' nduu' ndu, te xiin' ña san̄ia'á ndu in̄i ndo' xini ndo' Jesús. Ndisu i'in ndu n̄i xaa' ña n̄i ka'an̄ chuun' xto'o e' Ndiosí xiin' kūiti' ndu. ⁶ Yu'u n̄i chi'i tu'un a nimá ndo', te Apolos n̄i kos̄o a, ndisu m̄ii' Ndiosí n̄i saku'a'nu' a. ⁷ Xa'a' a jaan' na süu' te ka'nu' ka nduu' te chi'i, te n̄i ndee te kosó. Süu' jaan' ndii m̄ii' Ndiosí

nduu' ña ka'nu' ka, sakan' ña suvi a sakua'nu' ña'a'. ⁸ Sakan' ña te chi'i' xiin' te kosó ndii, iin kachi te nduu' ra, tee' ndee xakoo xakoo ya'vi ra xa'a' chuun ña ni xaa i'in ra. ⁹ Sakan' ña ndu'u ndii, te xaa' chuun nuu' Ndiosí kuñti' nduu' ndu, te ndo'ó nduu' ndee naa ñu'u' mii' xachuun' a, te nduu' tu ndo' ndee naa vi'e a ña xa'a a.

¹⁰ Te xa'a' a ña ndani mii' Ndiosí yu'u ndii, ni taxí a kumi' i ña chuun, te nduu' i ndee naa te xa'a vi'e. Xa'a' a jaan' na sakania' i xa'a' vi'e, te tuku te yivi' saka' vi'e jaan'. Ndisu kuni' a ña koto va'a te saka' vi'e jaan' saa saka' ra a. ¹¹ Sakan' ña ndee iin ne yivi' küvi sakania' xa'a' inga vi'e mii' xa iin' ña jaan'. Te xa'a' vi'e ña xa iin' jaan' ndii, Jesucristo nduu' a. ¹² Kuachi ndii, xa'a' vi'e jaan' ndii, kuví saka' e' xiin' oro, uun xiin' plata, uun xiin' yuu' ndatun', uun xiin' itun', uun xiin' itia, uun xiin' ñuu' nda'a' tun' koko. ¹³ Ndisu i'in chuun ña ni xaa i'in e' natuvi kij' koto kua'a ña'a' Ndiosí kivi' so'ó' ndi'i'. Sakan' ña xiin' ñu'u' koto kua'a a i'in ña jaan' naa' chuun va'a nduu' a, uun naa' süvi a. ¹⁴ Naa' köo' a ni ndo'ó' vi'e ña ni saka' yoo ka ndii, natiiin ña ña va'a ña taxí Ndiosí nda'a' ña. ¹⁵ Ndisu naa' kooko a ndii, ndoñu'u' xachi' chuun ña ni xaa ña. Tee' ndee kakü mii' ña ndii, kundo'ó ña ndee naa ne xka'ndiá nuu' ñu'u'.

¹⁶ ¿Ñáá xini' ndo' ña yukun' Ndiosí nduu' ndo', te naá Espíritu Santo nimá ndo'? ¹⁷ Sakan' ña naa' xika' yoo ka sandoñu'u' ña yukun' Ndiosí jaan' ndii, sandoñu'u' tu Ndiosí mii' ne jaan'. Kuachi ndii, yukun' jaan' ndii, ña su'un nduu' a, te xa mii' ndo'ó nduu' yukun' jaan'.

18 Kūñj̄i xa'an' xiin' mii' mji' ndee iin ndo'. Naa' xanini sava ndo'ó ña ndichi ndo' xiin' ña xini tuní iin yivi' yo'o' ndii, kuṽ ndo' ndee naa ne xini tuní xiin' ña ndichi jaan', sakan' te kuv̄i kunduu ndo' ne xini tuní xna'a nuu' ña ndichi Ndiosí. 19 Kuach̄i ndii, ña ndichi ña nduu' kuenta iin yivi' yo'o' ndii, ña kuu' kaxi' nduu' a nuu' Ndiosí naa yoso' a nuu' tutu Ndiosí mii' ka'án a ndii: "Nakasi Ndiosí ne ndichi nuu' ña xini tuní saka mji' n̄ia." 20 Te ka'án tu a ndii: "Xiní xto'ó e' Ndiosí ña ña xanini ne ndichi ndii, ña kuu' kaxi' nduu' a", kachi a. 21 Xa'a' a jaan' na v̄a'a kuñuñu' ndo' xa'a' ña ndikún ndo' iin te yivi' iin yivi' yo'o'. Sakan' ña sakuu' ña'a nduu' kuenta mji' ndo', 22 naa kuu' yu'u, te nduu' Pablo, xiin' te nduu' Apolos, xiin' te nduu' Pedro, xiin' iin yivi' yo'o', xiin' kivi' ñuu, xiin' ña xi'í, xiin' ña xka'ndiá v̄it̄in, xiin' ña xka'ndia nuu' ku'un e' ndii, sakuu' ña jaan' nduu' kuenta mji' ndo'. 23 Te ndo'ó nduu' kuenta Cristo, te Cristo jaan' nduu' kuenta Ndiosí.

4

Ka'án Pablo xa'a' ña xaa' ra tein ne nakayá xa'a' Jesús

1 Xa'a' a jaan' na kuní a ña kundani ndo' ña ndu'u ndii, te xika' nuu' nuu' Cristo kuit̄i' nduu' ndu, te n̄i sakuiso' chuun' a ndu te sania'á ndu ña xiní mji' kuit̄i' Ndiosí. 2 Te yoo ka n̄i t̄iso chuun', te saa n̄ia iin chuun' ndii, kuní a ña nia'a n̄ia ña ne xachuun' ndaku nduu' n̄ia. 3 Yu'u ndii, ndi'ni xachi' i naa' natava' ndo'ó kuenta kuu' i, uun naa' natava' te yivi' kuenta kuu' i mii' xa'nú

ra kuachi. Ndee mji' ndii, natava' i kuenta ña kuu' mii' i. ⁴ Ndisu tee' ndee xiní kaxi' i ña naá va'a nimá i ndii, süu' xa'a' a jaan' na nduu' i te ndaku xachi' nimá nuu' Ndiosí. Kuachi ndii xto' o e' Jesús nduu' ña sana'má yu'u. ⁵ Xa'a' a jaan' na natava' ndo' kuenta kuu' ndee jin ne yivi' ña kuní ka xaa kivi' so'o' ndi'i, süu' jaan' ndii ndiatu' ndo' ndee nandiko' xto' o e' Jesús. Sakan' ña ña jaan' nduu' ña sanatuví sakuu' ña xaa' si'e e' xiin' sakuu' ña xanini nimá e', te natijn i'in e' ña tiin' ka'nu' saa xata'an natijn e' nda'a' Ndiosí.

⁶ Ñani ta'an' i, ni ka'an i xa'a' ña xaa' Apolos xiin' ña xaa' mji' i xa'a' ña va'a mji' ndo'. Sakan' te kuní ndo' saa xaa' ndu, te ña jaan' kundikun ndo' saa ndo', te saa kuiti' ndo' ña yoso' nuu' tutu Ndiosí, sakan' te ndee jin ndo' sañuñu' xiin' mji' mii' ña xtani ka ndo' saa xaa' iin ra te sakan' inga ra. ⁷ Kuachi ndii, ¿yoo nduu' ndo'ó, tuu ndo', na natava' ndo' kuenta kuu' te jaan'? Te, ¿yoo nduu' ña kumi' ndo' ni taxi' Ndiosí nda'a' ndo'? Sakuu' a ni taxi a jaan'. Naa' suvi a ni taxi a ndii, ¿ndichun na xañuñu' xiin' mji' ndo' ndee naa' ni ki'in ndo' a xiin' ña ndiee' mji' ndo'?

⁸ Xanini ndo' ña koo' a kuní xachi' ka nuu' ndo', te xa vika' va ndo', te xa nduu' tu ndo' ndee naa ne xa'ndia chuun' kuu' nuu', te kuasa' ka kuní ndu nuu' ndo'. Va'a ya'a naa' sakan', te nduu' xna'a ndo' ne xa'ndia chuun' kuu' nuu', te kuví ka'ndia chuun' na ndu'u xiin' ndo'. ⁹ Kuachi ndii tuu yu'u ndii, ndu'u, te tianu' Jesús sania'á ichi' a ndii, ni xata yukun Ndiosí ndu ndee so'o' ndi'i' ndee naa te xa ni xaa ndei' ña kuví ra. Sakan' ña xa ni nandu ndu ndee naa ña si' iin yivi' yo'o' nuu' ángele xiin' nuu' ne yivi'. ¹⁰ Te

xa'a' a ña saxinú ndu ña kuní Cristo na nduu' ndu ndee naa te küu' kaxi' nuu' ne yivi', ndisu ndo'ó ndii, ne kuu' kaxi' va nduu' ndo' ni xaa Cristo, kachi mii' ndo'. Ndu'u ndii, köo' ndiee' ndu, ndisu ndo'ó ndii, ndiee' va ndo' nuu' mii' ndo'. Ndo'ó ndii, xito' ka'nu' ne yivi' ndo'ó, ndisu ndu'u ndii, ndasi' nja ndu. ¹¹ Ndee kivi' vitin ndii, xi'í va ndu soko, te ichi tu ndu tikui, te kuní tu toto ndu, te mii' tu kuu' ne yivi' xiin' ndu, te köo' tu vi'e mii' ndiee' ndu. ¹² Te xavi xava'a ndu xachuun' ndu te tiaku ndu, te kij' kanja'a ne yivi' xiin' ndu ndii, ka'an ndu xiin' Ndiosí ña sañu'u' ña'a' a, te kij' mii' kuu' nja xiin' ndu ndii, kundieni ndu xa'a' nja. ¹³ Te kij' kanja'a nja xiin' ndu ndii, ka'an va'a ndu xiin' nja. Te ndee vitin ndii, xaa' nja xiin' ndu ndee naa xaa' e' xiin' mii'in' ña yoo iin yivi' kuiti', uun ndee na xaa' e' xiin' ña xa ni ndoo ndoso'.

¹⁴ Süu' ke'i i ña yo'o' te saka'an' i ndo'ó, süu' jaan' ndii ke'i e te chituní i ndo'ó ndee naa si'e mii' i, sakan' ña ndani va i ndo'ó. ¹⁵ Sakan' na tee' ndee kumi' ndo' uxí mii' te sania'á ndo'ó ichi' Cristo, ndisu yuva' ndo' ndii, iin ndaa' kuiti' kuu' ra. Te yu'u nduu' yuva' ndo' jaan', sakan' ña sivi i ni ka'an ndoso' tu'un va'a xa'a' Jesús nuu' ndo', te ni natiin ndo' a. ¹⁶ Xa'a' a jaan' na ka'an nda'vi i xiin' ndo' ña kundikun ndo' ña xaa' i. ¹⁷ Xa'a' a jaan' tu na ni ti'vi' i Timoteo nuu' ndo', te nduu' ndee naa si'e i, te ndani va i, te te yo'o' ndii, xika' ndaku va ra ichi' xto'o' e' Jesús. Te yo'o' sanaka'an' ndo'ó saá xika' yu'u nuu' ichi' Cristo xiin' saá sania'á i ne nakayá xa'a' Jesús mii' ka kua'an i. ¹⁸ Ndisu sava ndo' ndii, xa ni kuñuñu' va ndo', te tuu ndo' ña ndee naa köo'

kivj' ku'un ka i mii' ndiee' ndo'. ¹⁹ Ndisu naa' ni taxj' xto'o e' ndii, ku'un achj' i mii' ndiee' ndo', te kunj' i naa' ndixa kumi' xna'a te ñuñu' jaan' ña ndiee' Ndiosí, uun xanu'u' tu'un nda'vi so'o kuiti' ka'an ra. ²⁰ Kuachj' ndii, kij' xa'ndia chuun' Ndiosí nimá e' ndii, süu' tu'un nda'vi so'o kuiti' ka'an e', süu' jaan' ndii nia'a e' ña kumi' e' ña ndiee' a. ²¹ ¿Saa kuní ndo' xaa i mii' ndiee' ndo'? ¿Ñáá kuní ndo' ña xaa i xiin' iin nduku te kutun' i ndo'ó, uun ñáá kuní ndo' ña xaa maso i xiin' ña ndanj va i ndo'ó?

5

Ka'an chuun' Pablo ña xta'ni' nja tein nja te xaa' kuachj' xiin' si'i' nda'vi ra

¹ Xini i kuento ña yoo iin te yivi', te kumi' musa tein ndo', te ña jaan' ndii, ndee ne tuku' xaa' a, sakan' ña te jaan' ndii, si'i' nda'vi ra ndiaka' ra. ² Te ndo'ó ndii, kusaa' xañuñu' ka ndo' tee' ndee xaa' te jaan' sakan'. Naa' va'a iin yivi' ndii, kusuchi' inj' ndo' xa'a' ña jaan', te xta'ni' ndo' te xaa' ña kinj' jaan' tein ndo'. ³ Te yu'u' ndii, tee' ndee köo' i yoo tein ndo' ndii, kaninj' ndo' ndee naa ndu'u' i xiin' ndo'. Tee' ndee xika' ndu'u' i ndii, xa ni katun' i te xaa' ña kinj' jaan'. ⁴ Te kij' nakaya' ndo' xa'a' xto'o e' Jesucristo xiin' ña ndiee' a ndii, köo' tu' nimá yu'u' xiin' ndo', te xiin' ña ndiee' xto'o e' Jesucristo ⁵ sanakua'a ndo' te xaa' ña kinj' jaan' nda'a' ña ndiva'a, te sakan' ndoñu'u' xachi' ña ndioo' inj' ñu'u' nde'i ra, te kakü nimá ra kij' nandiko' xto'o e' Jesucristo.

⁶ Te ndo'ó ndii, vä'a ña kusaa' xañuñu' ka ndo'. ¿Ñáá xini ndo' ña sie kuiti' yuchi' levadura te

saki'ví pachì a sakuu' ixan' xita' va'a? ⁷ Xa'a' a jaan' na kuxiõõ ndo' nuu' kuachì naa ña nì xaa te yivi' jaan', ña nduu' ndee naa yuchi' levadura yata', ña saki'ví pachì xita' va'a te sätivi' a ndo'ó. Te sakan' kunduü ndo' ndee naa ixan' xaa' ña kõõ' yuchi' jaan' saká xiin'. Te mji' ndo'ó nduu' ndee naa xita' va'a jaan', ña xi xixi' e' kij' nasukú viko' pascua. Sakan' ña Cristo nduu' ndee naa mbee sie, ti' xa'ni' ne yivi' viko' pascua jaan', te nì nasoko' xiin' mii' mji' a xa'a' kuachì e'. ⁸ Sakan' na kuu' kuni' a ña saka'nu' e' viko' pascua jaan' kuenta Jesús xiin' ña ndoo nimá e' xiin' ña ndixa, te kunduü a ndee naa xita' va'a ti'e' ña kõõ' yuchi' levadura yata' jaan' saká xiin'. Sakan' ña yuchi' jaan' ndii, nduu' a ndee naa kuachì xiin' ndee naa ña nja'a.

⁹ Xa nì ka'an i xiin' ndo' xiin' inga tutu ña nì ti'vi' nuu' i ña kundiaka ta'an' ndo' xiin' ne kumi' musa. ¹⁰ Ndisu süu' xiin' ña nì ka'an i jaan' kuni kachì i ña kuxiõõ xachì' ndo' nuu' ne yivi', ne nduu' kuenta iin yivi', naa kuu' ne kumi' musa, xiin' ne ndioo' inì va xa'a' ña'a inga ne yivi', xiin' ne kui'na', xiin' ne xaka'nu' ndiosí saka. Sakan' ña naa' kuxiõõ xachì' ndo' nuu' ne jaan' ndii, kuni' a ña kjeë xachì' ndo' nuu' ñu'u' iin yivi' yo'o'. ¹¹ Ña nì kuni' yu'u' ka'an i ndii, ña kundiaka ta'an' ka' ndo' xiin' ne ka'an ña ndikún nja' ichi' Jesús, ndisu kumi' nja' musa nja, te nduu' tu nja ne ndioo' inì va xa'a' ña'a inga ne yivi', te xaka'nu' tu nja ndiosí saka, te tiin' kuachì nianí tu nja ne yivi', te nduu' tu nja ne xinì, te kui'na' tu nja. Te xiin' ne jaan' ndii, nì ndee küxi inga' ndo'. ¹² Kuachì ndii kõõ' ndee iin

xa'a' ña sana'má yu'u ne nduu' kuenta iin yivi'. Ndisu ndo'ó nduu' ne kuní a sana'má ne nduu' kuenta Jesús xiin' ndo'. ¹³ Sakan' ña mii' Ndiosí sana'má ne nduu' kuenta iin yivi' jaan'. Xa'a' a jaan' na xta'ni' ndo' te xaa' ña kini, te ndiaka' si'i' nda'vi jaan' tein ndo'.

6

Nakoq ndo' ña maní' xiin' ta'an' ndo' tein mii' ndo' kii' yoo tu'un kui'e

¹ Kii' yoo iin ndo' tu'un kui'e xiin' iin ne xika' ichi' Jesús xiin' e' ndii, vā'a xaa' ndo' naa' ku'un ndo' nuu' te ndiso' chuun' vi'e kuachi, te iin kuachi ta'an' ndo', süu' jaan' ndii kuní a ña ku'un ndo' nuu' te xa'ndia chuun' nuu' ne nduu' kuenta Jesús xiin' e', te ka'an ndo' ña jaan' xiin' ra. ² Kuachi ndii, yoo', ne nduu' kuenta Ndiosí, nduu' ne sana'má ne yivi' iin yivi' kivi' so'o' ndi'i'. Naa' sakan' nduu' a ndii, ¿ndichun na kuví ka'nu ndo' kuachi kualí kuso'o' jaan'? ³ ¿Ñáá xini' ndo' ña yoo' sana'má ndee ángele nuu' ku'un e'? Naa' sakan' nduu' a ndii, kuví ka'vi' ka'nu ndo' kuachi ña yoo iin yivi' yo'o'. ⁴ Xa'a' a jaan' na kii' yoo ndo' tu'un kui'e tein ndo' ndii, kōo' ndee iin xa'a' ña ku'un ka'an kuachi ndo' xa'a' ta'an' ndo' nuu' te xa'ndia chuun' vi'e kuachi, te ndüu' kuenta Jesús. ⁵ Ka'an i ña yo'o' xiin' ndo', sakan' te kuka'an nuu' ndo'. ¿Saa ka'vi' tu' kōo' ndee iin ne kuví ka'nu kuachi xa'a' tu'un kui'e ña yoo tein mii' ndo' jaan'? ⁶ Sakan' ña süu' kunta'an' mii' kuiti' ndo', süu' jaan' ndii ndee nuu' te xa'ndia chuun' vi'e kuachi, te ndüu' kuenta Jesús, kua'an ndo' kunta'an' ndo'.

7 Sakan' na kuii', xa'a' a ña kunta'an' ndo' jaan' kuiti' ndii, nia'á ndo' ña ita' ni'i ndo' nuu' ichi' Jesús. Ndee va'a ka naa' kundieni ndo' ña saa ka kuu ne yivi' xiin' ndo', te va'a ka naa' kundieni tu ndo' kij' xakui'na' nia ña'a ndo'. 8 Ndisu ndo'ó nduu' ne saa ka kuu' xiin' ne yivi' ndee ne ta'an' ndo', ne nakaya' xiin' ndo' xa'a' Jesús, te xakui'na' tu ndo' ña'a nia.

9 Saa ka vi' tu tüvi' nuu' ndo' ña ne xaa' ña nia'a ndii, kunduü nia kuenta ña xa'ndia chuun' Ndiosí. Küni xa'an' xiin' mii' mii' ndo', sakan' ña ne xaa' ña xiin' ndii, kundiee nia ikan', te sakan' tu ne xaka'nu' ndiosí saka, te sakan' ni tu ne kumi' musa, te sakan' ni tu te yivi', te sananduu' xiin' mii' ña'a', te sakan' tu te yivi', te kixin' xiin' inga te yivi', 10 te ni ndee ne kui'na', te ni ndee ne ndioo' ini va xa'a' ña'a inga ne yivi', te ni ndee ne nduu' ne xini, te ni ndee ne tiin kuachi nianí, te ni ndee ne xini xa'an' ne yivi', te na'in' nia xu'un' ne jaan' ndii, ndee iin ne jaan' kundiee mii' xa'ndia chuun' Ndiosí jaan'. 11 Te sakan' ni xaa sava ndo'ó nuu' ni kixin'. Ndisu vitin' ndii, xa ni ndasandoo Ndiosí ndo'ó nuu' kuachi ndo', te xa ni ndasanduu tu a ndo'ó nditia mii' a, te nduu' ndo' ne ni xandaku a nimá nuu' a xiin' ña ndiee' xto'o e' Jesucristo, te sakan' tu xiin' ña ndiee' Espiritu Ndiosí.

Kuxioo e' nuu' ña xiin'

12 "Sakuu' nuu' a kuvi' saa i", kachi ne yivi', ndisu süu' sakuu' a nduu' ña chindiee' yoo'. "Sakuu' nuu' a kuvi' saa i", kachi nia, ndisu va'a taxí e' ña viko ni'i' ndee iin ña jaan' yoo'. 13 Te sakan' tu ka'an' sava nia ndii: "Ña xaxi' e' ndii,

ñā kuní tixin e' nduu' a, te tixin e' ndii, ñā kuní ñā xaxi' nduu' a", kachi ñā. Ndixa ka'án ñā, ndisu sandoñu'u' Ndiosí uví saa' ñā jaan'. Te ndii, ñu'u' nde'i e' ndii, süu' ñi xa'a ñā'a' xto'o e' Ndiosí te saa e' ñā xiin' a. Süu' jaan' ndii ñi xa'a ñā'a' a xa'a' mii' a, te suvi tu a nduu' xto'o ñu'u' nde'i e' jaan'. ¹⁴ Saa nii' ñi sanatiaku Ndiosí xto'o e' Jesús ndii, nii' sakan' tu sanatiaku a yoo' xiin' ñā ndiëe' a. ¹⁵ Saa ka vi' tu xini ndo' ñā kuenta Cristo nduu' ñu'u' nde'i e'. ¿Ñáá xanini ndo' ñā kuví sanduiin e' ñu'u' nde'i e', ñā nduu' kuenta Cristo, xiin' ñu'u' nde'i jin ñā'a' ñā' xiin'? Vā'a xachi' sakan' ran'. ¹⁶ Saa ka vi' tu xini ndo' ñā te sanduiin' ñu'u' nde'i ra xiin' ñu'u' nde'i jin ñā'a' ñā' xiin' ndii, jin ndaa' nanduu' ra xiin' ñā'a' jaan', naa yoso' a nuu' tutu Ndiosí mii' ka'án a ndii: "Jin ndaa' ñu'u' nde'i nanduu' uví saa' ñā." Sakan' yoso' a. ¹⁷ Ndisu ne sanduiin' xiin' mii' xiin' xto'o e' Jesús ndii, jin ndaa' nanduu' nimá ñā xiin' a.

¹⁸ Sakan' na kuii' kunu ndo' nuu' ñā xiin, kuachi' ndii, ndee ka tukü nuu' kuachi' ñā xaa' ne yivi' ndii, süu' xiin' ñu'u' nde'i ñā xaa' ñā a. Ndisu ne xaa' ñā kini jaan' ndii, xiin' ñu'u' nde'i ñā xaa' ñā a. ¹⁹ Saa ka vi' tu xini ndo' ñā ñu'u' nde'i ndo' jaan' ndii, nduu' a ndee naa yukun' Espíritu Santo ñā ñi taxí Ndiosí nuu' ndo', te naá a nimá ndo'. Te süu' ñā'a' mii' ndo' nduu' ñu'u' nde'i ndo' jaan', ²⁰ kuachi' ndii ya'vi va ñi chá'vi Ndiosí xa'a' ndo'. Sakan' na kuní a ñā saka'nu' ñā'a' ndo' xiin' ñu'u' nde'i ndo' xiin' nimá ndo', sakan' ñā ñā'a' mii' a nduu' ñā jaan'.

7

Ka'án Pablo saq kuní a kundíee ne yivi' kii' tunda'á' nja

¹ Te vitin kuni nakuijn i ña ni ndatu'un' ndo' yu'u nuu' tutu, ña ni ti'vi' ndo' nuu' i, ña ka'án naa' va'a ña kusun te yivi' xiin' ña'a'. ² Ndisu xa'a' a ña iyo va koyo e' nuu' ña xiin' ndii, tuu yu'u ña va'a ka ña i'in te yivi' ndii, koq ña' si'i' ra, te i'in ña'a' ndii, koq ii' a. ³ Te ii' ña'a' ndii, kuní a ña saxinú ra ña kusun ra xiin' ña' si'i' ra, te sakan' tu ña' si'i' iin te yivi' ndii, kuní a ña saxinú a' ña kusun a' xiin' ii' a'. ⁴ Ña'a' ndii, süu' ña'a' mii' a' nduu' ñu'u' nde'i' a', süu' jaan' ndii ña'a' ii' a' nduu' a. Te sakan' tu te yivi' ndii, süu' ña'a' mii' ra nduu' ñu'u' nde'i' ra, süu' jaan' ndii ña'a' ña' si'i' ra nduu' a. ⁵ Xa'a' a jaan' na ka'an yu'u' ndo' ña kusun xiin' ta'an' ndo'. Ndisu naa' ni ndoo ndo' kuento ña koq ii' ndo' iin xa'a' te ka'an ndo' xiin' Ndiosí ndii, va'a sakan'. Te kii' ndi'i' ña jaan' ndii, kuní a ña kusun xiin' ta'an' ni tukuu' ndo', saq iin kii' te samaña ña ndiva'a ndo'ó, te koyo ndo' nuu' kuachi xa'a' a ña kundieni ndo'.

⁶ Sakuu' ña yo'ó' ka'án i xiin' ndo' saq tuu mii' yu'u, ndisu süu' iin ña ka'án chuun' i nuu' ndo' nduu' a. ⁷ Tuu yu'u ndii, va'a ka naa' ndoo iin ndaa' sakuu' ne yivi' ndee naa yu'u, ndisu i'in ne yivi' ndii, ni taxi Ndiosí ña siin' kaka nja iin yivi'. Sava nja ni taxi a ña ndoo mii' nja saq yoo nja, te sava tuku nja ni taxi a ña tunda'a' nja.

⁸ Sakan' na kuii' ka'án i xiin' ne ndiee' iin ndaa', xiin' ne kuaan' ña va'a ka ndoo mii' nja kundíee nja saq yoo nja ndee naa yu'u. ⁹ Ndisu naa' kundieni nja ña koq ii' nja nuu' ña kuni

kusun xiin' ta'an' n̄a ndii, ndee chaa' ka na tunda'a' n̄a te sakan' ña ndije' va ndo'o' n̄a xa'a' ña kuni kusun xiin' ta'an' n̄a.

¹⁰ Ne xa ni tunda'a' ndii, ña yo'o' ka'an' chuun' i nuu' n̄a, ndisu süu' ña ka'an' chuun' m̄i' i nduu' a, süu' jaan' ndii, ña ka'an' chuun' xto'o' e' nduu' a. Ña ña'a' ndii, kuni a ña n̄ako'o a ii' a'. ¹¹ Te naa' xa ni nata'vi' ta'an' iin ña'a' xiin' ii' a ndii, na tunda'a' ka a', uun na n̄ako'o n̄a ña man'i' xiin' ta'an' n̄a. Te sakan' tu tiaa ndii, na nata'vi' ta'an' ra xiin' ña si'i' ra.

¹² Te ña kuni i ka'an' i xiin' sakuu' inga ndo' vitin ndii, süu' ña ni ka'an' chuun' xto'o' e' Jesús nduu' ka a. Naa' yoo iin te ndikun' ichi' Jesús xiin' e', te ndikun' ña' si'i' ra ichi' Jesús, ndisu xindoó nimá a' ña kundu'u' a' xiin' ra ndii, na nata'vi' ta'an' ra xiin' a'. ¹³ Te naa' yoo iin ña'a', ña' ndikun' ichi' Jesús xiin' e', te ndikun' ii' a' ichi' Jesús, ndisu xindoó nimá ra ña kundu'u' ra xiin' a' ndii, na nata'vi' ta'an' a' xiin' ra'. ¹⁴ Sakan' ña iin te yivi', te ndikun' ichi' Jesús ndii, nduu' ra nditia' Ndiosí nuu' a xa'a' a ña ndikun' ña' si'i' ra ichi' Jesús. Te iin kachi tu iin ña'a' ña' ndikun' ichi' Jesús ndii, nduu' a' nditia' Ndiosí nuu' a xa'a' ña ndikun' ii' a' ichi' Jesús. Naa' süu' sakan' nduu' a ndii, süu' ne ndoo nduu' si'e n̄a nuu' Ndiosí. Ndisu nditia' Ndiosí nduu' tu si'e n̄a jaan' vitin. ¹⁵ Ndisu naa' kuni nata'vi' ta'an' ne ndikun' ichi' Jesús jaan' ndii, na saa n̄a a. Sakan' ña ne ndikun' ichi' Jesús ndii, kuasa' kande'i' ña kundia'ka ta'an' ka n̄a xiin' ne jaan'. Sakan' ña Ndiosí ndii, kuni a ña kundije' man'i' e'. ¹⁶ Ndo'ó, ña'a', xini ndo' naa' kuein' kuv'i sakundikun' ndo' ii' ndo' ichi' Jesús. Te ndo'ó, te yivi', xini tu ndo'ó

naa' kuein' kuvj sakundikún ndo' ña' si'i' ndo' ichi' Jesús.

17 I'in ndo' kuní a kaka saa ni ka'an tuní xto'o e' xiin' ndo' kij' ni kana a ndo'ó te kaka ndo' ichi' a. Ña ka' nduu' ña sania'á i sakuu' xaan' mii' nakayá ne yivi' xa'a' Jesús. 18 Naa' xa' yoo tuni iin' sava ndo'ó kij' ni kana Ndiosí ndo'ó te kaka ndo' ichi' Jesús ndii, na ndoo mii' a iin' ndo', te naa' sava ndo' ni yoo a iin' ndii, kasa'a ndo' a iin' ndo'. 19 Kuasa' chindiee' a ña kasa'a e' tuni iin' e', uun naa' kasa'a e' iin' e'. Ña ka'nu' ka nduu' a ña saxinu e' ña ka'an chuun' Ndiosí xiin' e'. 20 Sakan' na kuii' na kaka i'in e' saa yoo e' kij' ni kana Ndiosí yoo te kaka e' ichi' a. 21 Naa' ni xiko ni'i' iin xto'o ndo'ó kij' ni kana Ndiosí ndo'ó nuu' ichi' a ndii, kundi'ni ndo' xa'a' ña jaan'. Ndisu naa' kuvj ndoo ndiká ndo' nuu' xto'o jaan' ndii, saa ndo' a. 22 Kuachj ndii, naa' ni xiko ni'i' ña'a' iin xto'o kij' ni kana ña'a' xto'o e' Ndiosí ndii, ni sandoó ndiká ña'a' a te kunduu nja kuenta a, ndisu ne ni xika ndiká kij' ni kana ña'a' xto'o e' Ndiosí ndii, ne xika' nuu' nuu' Cristo ni nanduu nja. 23 Sakan' ña kij' ni sandoó ndiká Ndiosí yoo' ña ni xi'i' Cristo xa'a' e' ndii, kua'a' va ni cha'vi a. Xa'a' a jaan' na kuní a ña taxi' ndo' viko ni'i' ndee iin ne yivi' ndo'ó. 24 Sakan' na kuii', ñani ta'an' i, na kaka nuu i'in ndo' nuu' Ndiosí saa ni yoo ndo' kij' ni kana a ndo'ó te kaka ndo' ichi' a. 25 Te xa'a' ne tia'an tunda'a' ndii, koo' ndee iin ña ka'an chuun' xto'o e' taxi' i, ndisu kuvj taxi i ña tuu mii' i, te kuvj ini ndo' kuni ndo' yu'u xa'a' a ña ni kuvita ini Ndiosí xa'a' i. 26 Tuu yu'u ndii, va'a ka na kaka i'in e' saa yoo e' kij' ni kana Ndiosí yoo' te kaka e' ichi' a xa'a' a ña ni kuvj

tundo'o' kaa' iin yivi' ña ndiee' e' vitin. 27 Naa' yoo ña si'i' ndo' ndii, nãta'vi' ta'an' ndo' xiin' a', te naa' koo' a' ndii, ndũku' ña'a' ndo'. 28 Naa' tunda'a' ndo' ndii, kuãsa' xaa' ndo' kuachi, te naa' iin ña'a' ndu'u' sie tunda'a' ndii, kuãsa' tu xaa' ña' jaan' kuachi, ndisu ne tunda'a' jaan' ndii, koo tundo'o' nuu' ña iin yivi' yo'o', te yu'u ndii, kuni i ña kundo'o' ña ña jaan'.

29 Ñani ta'an' i, ña yo'o' nduu' ña kuni ka'an i xiin' ndo'. Xa kua'an ndi'i' kivi', xa'a' a jaan' na ne xa ni tunda'a' ndii, kuni a ña kundiee ña ndee naa ne tia'an tunda'a' nduu' ña, 30 te ne xaku' ndii, kuni a ña kuu ña ndee naa ne kuãsa' xaku', te ne va'a kuni ndii, kuni a ña ndee naa kuãsa' va'a tu kuni ña, te ne sata' ña'a' ndii, ndee naa koo' xachi' a kumi' ña, 31 te ne sasana' xiin' mii' xiin' ña'a' ña yoo iin yivi' yo'o' ndii, kuu ña ndee naa kuãsa' sasana' xiin' mii' xachi' ña nuu' a. Sakan' ña, ña yoo iin yivi' vitin ndii, xa kuyatin' ndoñu'u' a.

32 Ka'an nimá yu'u ña kundi'ni ndo' xa'a' ndee iin ña'a, sakan' ña te ndu'u' iin ndaa' ndii, xa'a' xto'o' e' kuiti' ndi'ni ra xiin' xa'a' saa saa ra te kusij' ini a saa ra. 33 Ndisu te xa ni tunda'a' ndii, ndi'ni ra xa'a' ña'a' ña yoo iin yivi', sakan' ña ndi'ni ra xa'a' saa saa ra te sasi' ra ini ña' si'i' ra. 34 Te sakan' tu ña'a', ña' yoo ii', xiin' ña' ndu'u' sie ndii, nakuitá ndo'o' ña, sakan' ña ña' koo' ii' ndii, ndi'ni a' xa'a' ña xika' nuu' a' nuu' xto'o' e' kuiti' xiin' xa'a' ña kundu'u' a' xanu'u' nditia a xiin' ñu'u' nde'i' a' xiin' nimá a'. Ndisu ña' yoo ii' jaan' ndii, ndi'ni a' xa'a' ña yoo iin yivi', sakan' ña ndi'ni a' xa'a' saa saa a' te sasi' a' ini ii' a' jaan'. 35 Ka'an i ña yo'o' xiin' ndo' xa'a' ña va'a

mji' ndo', süü' xaa' i sakan' xa'a' a ña kuni nakasj i ndo'ó. Süü' jaan' ndii kuni chindjee' i ndo'ó te sachuun' ndaku ndo', te kuü kaxi' tu ndo', te sakan' tu te köö' ndee iin ña vikuíta'nu nuu' ndo' te kaka nuu' ndo' nuu' xto'o e'.

³⁶ Ndisu naa' yoo sava te yivi', te yoo iin ña'a' si'e ndu'u' sie, te tuu ra ndii, xa ña'a' xinu nduu' a' te xanini ra ña va'a ka nduu' a ña tunda'a' a', na satunda'á' ña'a' ra. Te xiin' ña jaan' ndii, köö' kuachj xaa' ra. ³⁷ Ndisu te xa ni xindoo nimá ña tunda'a' ña' si'e ra, te köö' ndee iin xa'a' ña satunda'á' ra ña' jaan', te köö' tu ndee iin ña xikuita'nu nuu' ra, te saa ra ña kuni ra xa'a' ña' jaan', te xa ni taxj inj tu ra ña sätunda'á' ra ña'a' si'e ra jaan' ndii, va'a xaa' ra. ³⁸ Xa'a' a jaan' na te satunda'á' ña' si'e jaan' ndii, va'a xaa' ra, te te sätunda'á' ña'a' ndii, va'a ka xaa' ra.

³⁹ Ña'a', ña' xa ni tunda'a' ndii, iin ndaa' ni nanduü a' xiin' ij' a' ña tiaku ra. Ndisu naa' kuvj ra ndii, ndoó ndiká a' te kuvj tunda'a' a' xiin' yoo ka kuni a', ndisu na tunda'a' a' xiin' te xika' ichi' xto'o e' Jesús. ⁴⁰ Tee' ndee kuvj tunda'a' a' ndii, tuu yu'u ña va'a ka kundu'u' a' naa' tunda'a' ka a', te kumi' i Espiritu Santo, te tuu yu'u ndii, suvj a saka'an yu'u ña yo'o.

8

Ña ni nasokö' ne yivi' nuu' ndiosí saka

¹ Te vitin kuni ka'an i xiin' ndo' xa'a' ndej' ña ni nasokö' ne yivi' nuu' ndiosí saka. Ña ndixa nduu' a ndii, sakuu' e' xiní xa'a' ña jaan', te ña xiní e' jaan' ndii, xañuñu' a yoo', ndisu ña ndani e' ne yivi' ndii, sakua'nu' a yoo' nuu' ichi' Jesús.

² Te yoo ka tuu ña xa xini ña xa'a' ña jaan' ndii, kusaa' tia'an kundani ña saa kuni a ña kundani xna'a ña a. ³ Ndisu ne ndani Ndiosí ndii, xini a ne jaan'.

⁴ Te xa'a' a ña, naa' va'a kaxi' e', uun va'a kaxi' e' ña xaxi' ña ni nasoko' ne yivi' nuu' ndiosí saka jaan' ndii, xini kaxi' e' ña süu' ña tiaku nduu' ndiosí saka jaan', te xini tu e' ña iin ndaa' tilu' kuiti' Ndiosí yoo. ⁵ Tee' ndee yoo kua'a' ña ka'an ne yivi' nduu' ndiosí, uun xto'o ña ndivi', uun nuu' ñu'u' iin yivi', sakan' ña yoo kua'a' ña jaan' nuu' ne yivi' iin yivi', ⁶ ndisu nuu' yoo' ndii, yoo iin ndaa' kuiti' Ndiosí, yuva' e', ña ni xa'a sakuu' ña'a ña yoo, te xa'a' ña jaan' tiaku e'. Te yoo iin ndaa' kuiti' xto'o e', te ña jaan' nduu' Jesucristo, te xiin' nda'a' ña jaan' ni xa'a' Ndiosí sakuu' ña'a, te suvi tu a taxi' kivi' ñuu e'.

⁷ Te ndisu süu' sakuu' ne ndikún ichi' Jesús xiin' e' xini ña ndixa jaan', sakan' ña sava ña ndii, ni kaan ña ña ni xaka'nu' ña ndiosí saka jaan', te ndee vitin, xa'a' a ña itia' ini ña ndii, kiji' xixi' ña ndei', ña ni nasoko' ne yivi' nuu' ndiosí saka jaan' ndii, xanini ña ña xa ni tivi' ña. ⁸ Ndisu ña natiin' Ndiosí yoo' ndii, süu' kuenta ndee nuu' ña xaxi' e' nduu' a, uun ndee nuu' ña xaxi' e. Ni ndee süu' ne ka'nu' ka nduu' e' xa'a' a ña xaxi' e' iin nuu' ña xaxi', uun ni ndee süu' ne nda'vi so'o nduu' e' xa'a' a ña xaxi' e'.

⁹ Ndisu koto ndo', koto ka sakoyó ndo' ne itia' ini nuu' ichi' Ndiosí nuu' kuachi xiin' ña yoo ndiká ndo' te xixi' ndo' ndee ka nuu' ña xaxi' jaan'. ¹⁰ Sakan' ña saa e' kuenta ndii, naa' iin ndo'ó, ne xa xini xa'a' ña xaxi' jaan' ku'un te

kuxi ndo' a tixin yukun' ndiosí saka jaan', te na'in nda'a' iin ne ta'an' e', ne itia' ini xini Jesús, ndo'ó ndii, kuein' ka'an tu nimá ne jaan' kuxi nja ña ni nasoko' ne yivi' jaan' tee' ndee xanini nja ña vä'a saa nja ña jaan'. ¹¹ Sakan' na xa'a' a ña xini ndo'ó ña köo' a xaa' a saa e' ña jaan' ndii, xiin' ña jaan' sanama' ndo' ne itia' ini xini Cristo, ne ni xi'i tu a xa'a'. ¹² Sakan' na kuii' kij' xaa' ndo' ña jaan' ndii, satuxu'ví ndo' nimá ne itia' ña ini xini Jesús, sakan' ña xiin' ña xaa' ndo' jaan' ni tuu ne jaan' ndii, ni xaa nja kuachi, te ndee naa xiin' mji' Jesucristo xaa' ndo' kuachi. ¹³ Sakan' na kuii', naa' xa'a' ña xixi' i ndei' jaan' te xaa' inga ne ta'an' i kuachi ndii, köo' kivi' kuxi ka i ndei' ña ni nasoko' ne yivi' nuu' ndiosí saka jaan', te saa ka ne ta'an' i jaan' kuachi jaan' xa'a' ña kuu' yu'u.

9

Ka'an Pablo ña nduu' ra te ni tianu' Jesús sania'á ichi' a

¹ Xini ndo'ó ña kumi' yu'u ndei' te saa i naa xaa' inga te ndikún ichi' Jesús, te xini tu ndo' ña nduu' i te tianu' a sania'á ichi' a, te xini ni tu ndo' ña ni xini nduchi' nuu' i Jesús, ña nduu' xto'o e', te nduu' ndo'ó kuenta a xa'a' ña ni ka'an i tu'un a nuu' ndo'. ² Naa' süu' te tianu' a sania'á ichi' a nduu' i nuu' tukü ne yivi' ndii, suvi xna'a nduu' i nuu' ndo'ó, sakan' ña ni sananduu' i ndo'ó kuenta a, te xiin' ña jaan' kuvi kuni ne yivi' ndii, suvi nduu' i.

³ Ña yo'o' ka'an i xiin' ne kanja'a xiin' i:

⁴ Xata'an tu ña taxí ndo'ó ña kaxi' ndu'u xiin' ña

ko'o ndu xa'a' chuun ña xaa' ndu. ⁵ Xata'an tu ña naka ndu iin ña'a' xika' ichi' Jesús te kunduu a' ña' si'i' ndu, te kaka a' xiin' ndu naa xaa' tuku te ni tianu' Jesús sania'á ichi' a, xiin' naa xaa' ñani mii' xto'o e', xiin' naa xaa' Pedro. ⁶ ¿Ñáá yu'u xiin' Bernabé kuiti' kuni' a sachuun' tuku nuu' chuun te kutiaku ndu? ⁷ Koo' ndee iin te xiin' xiku'un ya'vi' xiin' xu'un' mii' ra xa'a' chuun ña xaa' ra. Te koo' ndee iin te chi'i' uva te xaxi' ra nduu a, te sakan' tu koo' ndee iin te kumi' mbee te xi'i' ra lechin ri'.

⁸ Te kanjini ndo' naa yu'u kuiti' ka'an sakan'. Kuachi ndii sakan' tu ka'an tu'un ndei' Ndiosí. ⁹ Sakan' ña tu'un ndei', ña ni ke'i Moisés jaan', ka'an ndii: "Chü'un ndo' tindaá yu'u' toro kij' sakoyó ri' ndikin' trigo." Sakan' kachi a. Te kij' ka'an Ndiosí sakan' ndii, süu' xa'a' ti jaan' kuiti' ndi'ni a, ¹⁰ süu' jaan' ndii xa'a' yoo' ndi'ni a, kuachi ndii xa'a' yoo' ni ke'i tu'un jaan'. Sakan' ña te ta'vi' ñu'u' xiin' te sakoyó ndikin' trigo jaan' ndii, xaa' ra chuun jaan' xa'a' a ña ndiatu' ini ra ña natijn ra ña savi', ña xata'an natijn ra xa'a' chuun jaan'. ¹¹ Xa'a' a ña ndu'u ni chi'i' tikin' ña nduu' tu'un Ndiosí nimá ndo' ndii, ¿ñáá xata'an ña taxí ndo'ó ña kutiaku ndu? ¹² Naa' tuku te yivi' taxí ndo'ó ña tiaku ra ndii, saa ka vi' tu kuni' a ña saa ndo' sakan' xa'a' ndu'u.

Ndisu ndu'u ndii, tia'an kakan ndu'u a nuu' ndo', süu' jaan' ndii sakuu' a kundieni ndu, te sakan' ndee iin ña'a' vikuita'nu nuu' ña ka'an ndoso' ndu tu'un va'a xa'a' Cristo. ¹³ Xini ndo'ó ña te xachuun' tixin yukun' ka'nu' ndii, xa ña yoo tixin yukun' jaan' xixi' ra chaa' a, te te xachuun' mii' nasoko' ra kiti' nuu' Ndiosí ndii,

xixi' rā chaa' ndej' ri'. ¹⁴ Te sakan' tū nī ka'an chuun' xto'o e' Jesús ña ne sania'á tū'un va'a ndii, na kutiaku ña xiin' chuun jaan'. Sakan' nī kachī a. ¹⁵ Ndisu ndee jin ichi' tia'an kakan i ndee jin ña'a nuu' ndo' ña kutiaku i, nī ndee süu' ke'i i ña yo'o' nuu' ndo' sakan' ña kuní i ña samani' ndo' yu'u ña jaan'. Ndee va'a ka kuvī i te sakan' ña kendiaa' ndo'ó ña sakutu' nimá i ña kī'in' i xu'un' nda'a' ndo'. ¹⁶ Sakan' ña nuu' yu'u ndii, ña ka'án ndoso' i tū'un va'a ndii, süu' jin ña sachié xiin' mii' mji' nduu' a, kuachī ndii Ndiosí nī tianu' yu'u ña kuní a saa e, sakan' ña nda'vi va kuu' i naa' ká'án ndoso' e. ¹⁷ Sakan' na kuii' naa' xaa' i ña yo'o' xa'a' ña kuní mji' i ndii, xata'an ña natjin i jin ña maní', ndisu naa' xaa' e' xa'a' a ña nī tīachuun' Ndiosí yu'u ndii, kōo' a kuvī saa i. ¹⁸ Xa'a' a jaan' na kōo' a kuvī kī'in xachi' i, süu' jaan' ndii ña maní' ña natiin' yu'u ndii, nduu' a ña sakutu' nimá i ña kī'in' i xu'un' nda'a' ndo' xa'a' ña ka'án ndoso' i tū'un va'a xa'a' Cristo nuu' ndo'. Sakan' ña xikán i ña kutiaku i nuu' ndo' tee' ndee kandeí' saa i ña jaan' xa'a' a ña ka'án ndoso' i tū'un va'a jaan' nuu' ndo'.

¹⁹ Xa'a' a ña xīko' ni'i' ndee jin ne yivi' yu'u ndii, yoo ndiká i te kaka nuu' i nuu' sakuu' ne yivi', sakan' te kua'a' ka ne yivi' kandixa' Cristo saa i. ²⁰ Kii' ndu'u' i tejn ne ta'an i, ne judío ndii, kuu' i ndee naa ne jaan' te natjin ña ichi' Jesús. Te kii' ndu'u' i tejn ne xika' saa ka'án chuun' tū'un ndei' Ndiosí ndii, tee' ndee xika' yu'u saa ka'án tū'un ndei' jaan' ndii, kuu' i ndee naa ne jaan' te kuvī natjin ña ichi' Jesús. ²¹ Te sakan' tū xaa' i kii' ndu'u' i tejn ne xika' saa ka'án tū'un

ndeĩ' jaan' ndii, kuu' i ndee naa ne jaan' te natijn nja ichi' Jesús. Tee' ndee xaa' i sakan', ndisu xika' i saa ka'an chuun' tu'un ndei' Ndiosí xa'a' a ña xika' i saa ka'an chuun' Cristo. ²² Te sakan' tu xaa' i kii' ndu'u' i tejn ne itia' ini nuu' ichi' Jesús ndii, kuu' i ndee naa ne jaan' te kua'nu nja nuu' ichi' Jesús. Sakan' na kuii' sakuu' ña jaan' xaa' i xa'a' sakuu' ne yivi' te natijn sava nja ichi' Jesús. ²³ Te sakuu' ña jaan' xaa' i xa'a' tu'un va'a jaan' te kuu kua'a' ka ne yivi' ini kuni Jesús, te keta va'a i xiin' tu'un va'a jaan'.

²⁴ Xiní ndo'ó ña kii' katjn ta'an' ne yivi' taxta'an' nja ndii, sakuu' nja kuni a taxta'an', ndisu iin ndaa' kuiti' nja kanando. Xa'a' a jaan' na kuni a ña kuita ni'i ndo' nuu' ichi' Jesús ndee naa ne taxta'an' jaan', te kuvj kanando ndo' ña taxj Ndiosí. ²⁵ Sakan' tu te yivi', te sakoo' tu'va xiin' mii', te katjn ta'an' ra ndii, sando'o' xiin' mii' xava'a ra. Te corona, ña katjn ta'an' ra xa'a' jaan' ndii, iin kani' te tivi' a, ndisu naa' kuita ni'i ndo' nuu' ichi' Jesús ndii, natijn ndo' iin corona ña koo' kivi' tivi'. ²⁶ Xa'a' a jaan' na yu'u ndii, kua'an ndaku i nuu' ichi' Ndiosí, te süu' ndava' nianí i, ni ndee kün'ta'an' i xiin' ña ndiva'a naa xaa' ne xatia iki' nda'a' nja tejn tachi'. ²⁷ Süu' jaan' ndii sando'o' i ñu'u' ndei' i te tiin' ndjee' e, te saxinú a ña kuni Ndiosí, saa' iin kii' ndoo kui'e i so'o' ndi'i' kii' ndi'i' ka'an ndoso' i tu'un a nuu' inga ne yivi'.

10

Ka'an Pablo ña vä'a saka'nu' e' ndiosí saka

1 Ñañi ta'an' manì' i, kuní i ña nāndoso' ndo' ña ne xi' yata' ndu ndii, ni ni' i' ichi' iin viko' nuu' nja nia'á ña'a' a mii' kua'an nja, te ni xka'ndia nja mini kua'a. 2 Te sakuu' ne jaan' ndii, ndee naa ni chichi nja kuenta Ndiosí xiin' viko' jaan', xiin' tikui mini jaan', te ni ko'ni nja tixin ña ka'an chuun' Moisés. 3 Te sakuu' tu nja ni xixi ña xaxi', ña ni taxí Ndiosí. 4 Te sakan' ni tu, sakuu' nja ni xi' i' tikui, te' ni taxí Ndiosí, te yuu' mii' ni kiee tikui jaan' ndii, ndee naa mi' Jesucristo nduu' a, te ni ndikun ña'a' a mii' ka kua'an nja. 5 Ndisu yatin' sakuu' nja ndii, ni xtaní Ndiosí ña ni xaa nja, xa'a' a jaan' na ni xi' i' nja mii' ichi kaa' jaan'.

6 Te sakuu' ña jaan' ni xka'ndia te sakuni' a yoo' ña vä'a ndioo' ini e' xa'a' ña'a' naa ni xaa ne jaan'. 7 Künduyu ndo' ne xaka'nu' ndiosí saka naa ni xaa sava ne jaan', naa yoso' a nuu' tutu Ndiosí mii' ka'an a ndii: "Ni xikundiee ne yivi' jaan', te ni xixi nja, te ni xi' i' tu nja vino, ikan' te ni xa'a' nja kusí' ini nja nuu' ndiosí saka jaan'", kachi a. 8 Sakan' na vä'a koõ musa e' naa ni xaa sava ne jaan', te xa'a' a jaan' na ni xi' i' oko uni mií nja iin ndaa' kuiti' kivi'. 9 Te sakan' tu vä'a koto kua'a e' Ndiosí xto'o e' naa ni xaa sava ne jaan', te ni xaxi' ña'a' koo', te ni xi' i' nja. 10 Te ka'an i'ni tu e' xiin' Ndiosí naa ni xaa sava ne jaan', te ni xa'ni' ña'a' ángele, ña kumi' ndiee' te xa'ni' a ne yivi'.

11 Te sakuu' ña jaan' ni xka'ndia xiin' ne jaan' te sakuni' a yoo', te saa e' naa ni xaa ne jaan'. Te yoso' a nuu' tutu Ndiosí te sania'á a yoo', ne ndiee' kivi' so'o' ndi'i' vitin. 12 Xa'a' a jaan' na yoo ka tuu ña ita' ni' i' nja nuu' ichi' Ndiosí ndii, na koto xiin' mii' nja saa' iin kii' te saa nja

kuachij. ¹³ Sakuu' ña xito' kua'a ña ndo'o' ndo'ó ndii, iin kachi ndo'o' tu sakuu' ne yivi' a. Ndisu Ndiosí ndii, xachuun' ndaku a, sakan' na taxí a ña koto kua'a ña kiní ndo'ó ya'a ka te sakan' ña kuví kundieni ndo'. Süu' jaan' ndii taxí tu a ndíee' ndo' te kuví keta va'a ndo' nuu' ña xito' kua'a jaan'.

¹⁴ Ne ta'an' maní' i, xa'a' a jaan' na kuu' kunu ndo' nuu' ña nduu' ndiosí saka jaan'. ¹⁵ Ka'an' i xiin' ndo' ndee naa ne xa naá nimá, te kuví saa ndo' kuenta naa' va'a yoo ña ka'an' i xiin' ndo' jaan'. ¹⁶ Kij' xi'i' i'in e' sie vino, te taxi' e' ña chindani Ndiosí xa'a' a ña ni sañu'u' a yoo' ndii, iin ndaa' nanduu' e' xiin' Cristo xiin' ní' a. Te sakan' tu kij' xixi' i'in e' sie xita' va'a ndii, iin ndaa' nanduu' e' xiin' ñu'u' nde'i a. ¹⁷ Tee' ndee kua'a' e' ndii, iin ndaa' kují' xita' va'a xixi' sakuu' e', xa'a' a jaan' na iin ndaa' nanduu' e'.

¹⁸ Saa ndo' kuenta saa xaa' a xiin' te vi'e Israel, te xixi' nde'i' ña nasoko' ne yivi' nuu' Ndiosí ndii, iin ndaa' nduu' ra xiin' mii' nasoko' ra kiti' jaan'.

¹⁹ Te süu' ka'an' i ña yoo ndíee' ndiosí saka. Te süu' ka'an' tu i ña ndiaa ya'vi' nde'i' ña nasoko' ne yivi' nuu' a. ²⁰ Sakan' nduu' a, kuachí ndii, kij' nasoko' ne tuku' jaan' ndii, nuu' ña ndiva'a nasoko' ña te süu' nuu' Ndiosí xaa' ña a, te küní i ña nduujin ndo' xiin' ña ndiva'a jaan'. ²¹ Sakan' ña va'a ko'o e' vino jaan' kuenta xto'o e' Jesús, te ko'o tu e' ra' kuenta ña ndiva'a jaan'. Te va'a tu ña kuxi e' sie xita' va'a jaan' kuenta Jesús, te kuxi tu e' e kuenta ña ndiva'a jaan'. ²² ¿Ñáá xini ndo' ña sataña'a' e' xto'o e' Ndiosí, te sakuiñu a yoo' kij' xaa' e' sakan'? ¿Ñáá nakuitá yoo' xiin'

ñā jaan', tuu ndo'?

Kundi'ni e' xa'a' ñā va'a inga ne yivi'

²³ “Sakuu' nuu' a kuvī saa i”, kachi ne yivi', ndisu süu' sakuu' a nduu' ñā chindiee' yoo'. “Sakuu' nuu' a kuvī saa i”, kachi ñā, ndisu vā'a taxī e' ñā viko ni'i' ndee iin ñā'a jaan' yoo'. ²⁴ Na kundi'ni e' xa'a' ñā va'a mji' kuji' e', süu' jaan' ndii, na kundi'ni e' xa'a' ñā va'a inga ne yivi'. ²⁵ Kuxi ndo' ndee ka ndei' ñā ke'ví mii' ke'ví ndei', te küní a ndatu'un' ndo' mii' ni kixin a te kundi'ni ndo'. ²⁶ Sakan' ñā ñā'a xto'o e' Ndiosí nduu' kani' iin yivi' xiin' sakuu' ñā yoo nuu' a.

²⁷ Naa' kana' iin ne ndüu' ne ndikún ichi' Jesús ndo'ó vi'e ñā te kuxi ndo' ndii, kuvī ku'un ndo' naa' kuni ku'un ndo', te kuxi ndo' ndee ka ñā kañi ñā nuu' ndo'. Te küní a ndatu'un' ndo' mii' ni kixin a te kundi'ni ndo'. ²⁸ Ndisu naa' ka'an iin te yivi' xiin' ndo' ndii: “Ndei' kaa' ndii, ñā ni nasoko' ne yivi' nuu' ndiosí saka nduu' a.” Naa' sakan' ndii, kuxi ndo' a xa'a' ñā va'a te ni ka'an sakan', te kundi'ni ra. ²⁹ Ki' ka'an i sakan' ndii, ka'an i xa'a' ñā kundi'ni inga te yivi', süu' xa'a' ñā kundi'ni ndo'ó.

Kuein' ndatu'un' sava ndo'ó yu'u ndii: “¿Ndichun na küní a ñā ka'nu iní yu'u nuu' ñā yoo ndiká i kuxi i xa'a' ñā ndi'ni inga ne yivi'? ³⁰ Naa' taxi' i ñā chindani Ndiosí xa'a' ñā xaxi' i ndii, ¿ndichun na tiin' kuachí ne yivi' yu'u xa'a' a?” Kuein' sakan' kachi sava ndo'. ³¹ Vā'a, naa' xixi' ndo', uun naa' xi'i' ndo', uun naa' xaa' ndo' ndee ka tukū nuu' ñā'a ndii, saa va'a ndo' a te natjin Ndiosí ñā xaka'nu' ñā'a' e'. ³² Vā'a naa' sakaki'í ndo' ne yivi' te saa ñā

kuach̄i nuu' Ndiosí, n̄i ndee ne judío, n̄i ndee ne tuku', n̄i ndee ne nakayá xa'a' Jesús xiin' e'.
 33 Sakan' tu yu'u ndii, sakuu' ña xaa' i ndii, xaa' e te sakuatia' i ne yivi', sakan' ña ndüku' i ña va'a mii' kuiti' i, süu' jaan' ndii nduku' tu i ña va'a inga ne yivi' te natiin n̄ia Jesús, te kaku n̄ia nuu' kuach̄i n̄ia.

11

1 Saa ndo' naa xaa' yu'u ña xaa' i naa xaa' Cristo.

Saa kuní a kuu e' mii' nakayá e' xa'a' Jesús

2 Ñan̄i ta'an' i, ka'án va'a i xa'a' ndo' sakan' ña naka'an' ndo' xa'a' i saa kivi', te taxa'a ndo' ña n̄i san̄ia'á i ndo'ó saa nii' n̄i ka'an e xiin' ndo'.
 3 Te vitin ndii, kuní i ña kundani ndo' ña Cristo nduu' ndee naa xini' sakuu' te yivi', te te yivi' nduu' ndee naa xini' ña' si'i' ra, te Ndiosí nduu' ndee naa xini' Cristo. 4 Te sakuu' te yivi', naa tisa'ví ra xini' ra kij' ka'án ra xiin' Ndiosí, uun kij' ka'án tiakú ra tu'un ña n̄i tax̄i a nuu' ra ndii, xito' ka'nu' ra Cristo, ña nduu' ndee naa xini' ra jaan' kij' xaa' ra sakan'. 5 Ndisu naa' tisa'ví jin ña'a xini' a kij' ka'án a xiin' Ndiosí, uun kij' ka'án a tiakú a tu'un ña n̄i tax̄i a nuu' a' ndii, xito' ka'nu' a' j̄i' a', te nduu' ndee naa xini' a'. Sakan' ña nduu' a' ndee naa jin ña' n̄i k̄iee ti'e' xini'.
 6 Naa' tisa'ví jin ña'a' xini' a' ndii, ndee chaa' ka na ka'nd̄ia a' ixi' xini' a' jaan'. Ndisu naa' ka'an' nuu' a' ña ka'nd̄ia a' ixi' xini' a' jaan', uun ña k̄iee ti'e' xini' a' ndii, ndee chaa' ka na tisa'ví a' xini' a'. 7 Te te yivi' ndii, kuní a ña tisa'ví ra xini' ra, kuach̄i ndii, n̄i xa'a' ña'a' Ndiosí saa kaa' mii' a xiin' saa ndatun' a. Ndisu ña'a' nduu' ña'

ndaṭuṇ' ka nī keta inī tiaa. ⁸ Kuachī ndii, nī keta tiaa inī ña'a' ña nuu', süu' jaan' ndii ña'a' nī keta inī tiaa ña nuu'. ⁹ Te saakan' tu nī xa'a' Ndiosí tiaa jaan' xa'a' ña va'a' ña'a' jaan', süu' jaan' ndii nī xa'a' a ña'a' jaan' xa'a' ña va'a' tiaa jaan'. ¹⁰ Xa'a' a jaan' na kuni a ña tisa'ví ña'a' xini' a', te nia'a' a' ña ki'in' ka'nu' a' tiaa xiin' ña ki'in' ka'nu' a' ángele.

¹¹ Ndisu nī chituní xto'o e' Ndiosí ña köo' tiaa naa' köo' ña'a' nī ndee köo' tu ña'a' naa' köo' tiaa. ¹² Kuachī ndii, tee' ndee ña ndaku nduu' a ña ña'a' ndii, nī keta a' inī tiaa te nuu', ndisu ña ndaku nduu' tu a ña ña'a' sakaku' te yivi'. Te ndii, sakuu' e' kuaxi nda'a' Ndiosí.

¹³ Mji' ndo'ó kuvī natava' kuenta naa' va'a' ka ña tisa'ví ña'a' xini' nīa te ka'an nīa xiin' Ndiosí. ¹⁴ Xini' ndo' saā ndiee' yoo' ña iin ña ka'an nuu' nduu' a nuu' te yivi' ña sakua'nu' ra ixi' xini' ra. ¹⁵ Te ndisu ña'a' ndii, iin ña va'a' nduu' a nuu' a' ña sakua'nu' a' ixi' xini' a', te nduu' tu a ña ndaṭuṇ' a', kuachī ndii ixi' xini' a' jaan' tisa'ví xini' a'. ¹⁶ Naa' yoo' ka kuni kuvī kuento xa'a' ña kaa' ndii, kuni a kundani nīa ña ña kaa' nduu' ña xi xaá ndu'u xiin' ne nakayá xa'a' Jesús xiin' e' mii' ka.

Kani kuento Pablo ne yivi', ne vä'a xaa' kii' xixi' nīa kuenta Jesús

¹⁷ Ña kuni ke'i i vitiṇ ndii, kuvī ka'an va'a' i xa'a' ndo', saakan' ña kii' nakayá ndo' xa'a' Jesús ndii, kuni a ña chindiee' a ndo'ó, ndisu süu' saakan' nduu' a xiin' ndo', süu' jaan' ndii sativi' ndi'i' a ndo'ó. ¹⁸ Saakan' ña, ña nuu' ña kuni ka'an i xiin' ndo' ndii, xini i kuento ña nata'vi'

ta'an' ndo' kij' nakayá ndo', te xanini yu'u ndii, ña ndixa nduu' a. ¹⁹ Kuachì ndii kuní vi' a ña ñata'vi' ta'an' ndo'ó te kuvì kunì ndo' yo'o nduu' xna'a ne xika' va'a ichi' Jesús xtun, kachi ndo'. ²⁰ Te kij' nakayá ndo' xixi' ndo' kuenta ña xaxì' xakuaa' ña nì xixì' Jesús ndii, süu' xaa' va'a ndo' a. ²¹ Sakan' ña xixi' inga' ndo' a, süu' jaan' ndii j'in ndo' xixi' a ama'a ka kuní mii' ndo', te inga ndo' xi'í soko, te inga tuku ndo' saxinì xiin' mii'. ²² Te kij' xaa' ndo' sakan' ndii, saka'an' ndo' ne nda'vi kuu', te xito' ka'nu' tu ndo' inga ne nakayá xa'a' Jesús. Naa' kuni kuxì ndo', te kuni ko'o tu ndo' ndii, va'a ka na vi'e ndo' saa ndo' ña jaan'. ¿Ñáá xanini ndo' ña ka'an va'a jì xa'a' ndo' xa'a' ña jaan'? Kuasa' xachi' sakan' ran'.

*Ka'an Pablo saa kuní a kuxì e' kuenta Jesús
(Mt. 26:26-29; Mr. 14:22-25; Lc. 22:14-20)*

²³ Kuachì ndii ña yo'o' nduu' ña nì taxì mii' xto'o e' nda'a' yu'u, te yu'u tuku saya'a a nuu' ndo'ó. Ña ñuu, kij' nì sanakua'a te yivi' xto'o e' Jesús jaan' ndii, nì ki'in a jìn xita' va'a, ²⁴ te kij' ndi'jì nì taxì a ña chindani Ndiosí xa'a' a ndii, nì sakuachi' ña'a' a, te nì taxì ña'a' a nda'a' te nda'a' xa'a' a ka'an a xiin' ra ndii: "Ki'in ndo' a te kuxì ndo', ña yo'o' nduu' ñu'u' nde'jì jì ña xito' kuvì xa'a' ña va'a ndo'ó. Sakan' na ndee vitìn, te ndee nuu' ku'un e' ndii, na saa ndo' ña kaa' naka'an' ndo' ña nì xi'jì jì xa'a' ndo'", nì kachì a.

²⁵ Jìn kachi nì xaa' tu a kij' ndi'jì nì xixì a xakuaa' jaan' xiin' te jaan' ndii, nì ki'in a jìn copa vino, te nì ka'an a ndii: "Te' naá tixìn ña yo'o' nduu' ní' jì, te xiin' ña kaa' taxì' xa'a' Ndiosí ña chikandu'u' a jìn kuento xaa' xa'a' ndo'. Sakan' na ndee vitìn,

te ndee nuu' ku'un e' ndii, i'in ichi' kij' xaa' ndo' ña kaa' ndii, na saa ndo' a naka'an' ndo' ña ni xi'i i xa'a' ndo'", ni kachi a.

²⁶ Sakan' na kuii' ndee vitin, te ndee nuu' ku'un e' ndii, i'in ichi' kij' xixi' ndo' xita' va'a kaa', te xi'i' ndo' vino kaa' ndii, xa'a' ña ni xi'i xto'o e' Jesús xa'a' kuachi e' sanaka'an' ta'an' ndo' ndee nandiko' tukuu a.

Kündi'i e' xiin' ña xixi' e' kuenta Jesús

²⁷ Xa'a' a jaan' na yoo ka xixi' xita' va'a jaan', uun xi'i' nja vino jaan', te tjin ka'nu' nja a ndii, kuachi xaa' nja xa'a' a ña xandi'i' nja xiin' ñu'u' nde'i xto'o e' xiin' ní' a. ²⁸ Sakan' na kuii' kuni a ña natava' i'in ndo' kuenta saa ita' ndo' nuu' ichi' Jesús ña kuni ka kuxi ndo' xita' va'a xiin' ña ko'o ndo' vino jaan'. ²⁹ Sakan' ña naa' tjin' ka'nu' ndo' ñu'u' nde'i Jesús jaan' xiin' ní' a kij' xixi' ndo' xita' va'a te xi'i' ndo' vino jaan' ndii, ña sando'o' Ndiosí ndo'ó nduku' ndo' kij' xaa' ndo' sakan'. ³⁰ Xa'a' a jaan' na kua'a' va ndo' kuni kuvj, te kua'a' tu ndo' ni kuvita va, te kua'a' ni tu ndo' xa ni xi'i. ³¹ Naa' xi'na ka natava' e' kuenta saa ita' e' nuu' ichi' Jesús ndii, sando'o' Ndiosí yoo'. ³² Ndisu natava' xto'o e' Ndiosí kuachi e', te taxi a tundo'o' ndo'o' e' te kundani e', sakan' te katun' a yoo ndee naa xaa' a xiin' ne yivi' ne nduu' kuenta jin yivi'.

³³ Ñani ta'an' manj' i, sakan' na kuii' kij' nakaya' ndo' te kuxi ndo' kuenta Jesús ndii, ndiatu' ndo' ndee nakaya' sakuu' ne ta'an' ndo' te kuxi ndo' a. ³⁴ Xa'a' a jaan' na, naa' xi'í sava' ndo' soko ndii, va'a ka vi'e ndo' kuxi ndo' te taxi Ndiosí tundo'o' kundo'o' ndo' xa'a' ña va'a ña

xaa' ndo' mii' nakayá ndo'. Te tuku nuu' ña'a ndii, ndee kii' xaa i mii' ndiee' ndo', te ndasava'a e'.

12

Kumi' yoo' ña chuun va ña xaxa' Ndiosí nuu' e'

¹ Ñañi ta'an' i, kuní yu'u ña kundani kaxi' ndo' xa'a' ña chuun va ña xaxa' Espíritu Santo nuu' e'. ² Xiní ndo'ó ña kii' tia'an kunduu ndo' ne xiní yoo Ndiosí ndixa ndii, ni xika sana' ndo' ndee naa ne kui'e nuu' ña kuu' ña xaka'nu' ndo' ndiosí saka, ña küvi ka'an. ³ Sakan' na kuii' kuní i ña kundani ndo' ña koo' ndee iin ne yivi' kuvi sanacha'an' Jesús xiin' ña ndiee' Espíritu Santo. Te koo' tu ndee iin ne yivi' kuvi ka'an ndii, Jesús nduu' xto'o nuu' sakuu' ña'a, naa' koo' ña ndiee' Espíritu Santo kumi' nja.

⁴ Yoo ki'in' nuu' ña chuun va te kuvi saa e' chuun Ndiosí, ndisu iin ndaa' Espíritu Santo nduu' ña xaxa' i'in ña jaan'. ⁵ Te yoo ki'in' tu nuu' saa sachuun' e' nuu' Ndiosí, ndisu iin ndaa' xto'o e' nduu' ña xika' nuu' i'in e' nuu'. ⁶ Te sakan' tu yoo ki'in' nuu' saa nia'á Ndiosí ndiee' a xiin' nda'a' yoo', ndisu iin ndaa' Ndiosí nduu' ña xaa' sakuu' ña jaan'. ⁷ Ndisu Ndiosí nduu' ña xaxa' i'in ña chuun va jaan' xiin' ña ndiee' Espíritu Santo xa'a' ña va'a sakuu' e'. ⁸ Xiin' ña ndiee' Espíritu Santo ña xaxa' a nuu' sava e' ña ka'an e' tu'un ndichi, te xiin' ña jaan' tu ka'an sava e' ña xini tuni mii' kuiti' Ndiosí. ⁹ Te xiin' ña ndiee' Espíritu Santo ña xaxa' a nuu' sava e' natiin' e' ña ini xava'a e' xini e' Ndiosí, te xiin' ña

jaan' tu kuvj sanda'a sava e' ne kuni kuvj. ¹⁰ Te xiin' ña jaan' tu kuvj saa sava e' chuun ka'nu' koo' chukuu', te xiin' ña jaan' tu kuvj ka'an tiakú sava e' tu'un ña natiin' e' nuu' Ndiosí, te xiin' ña jaan' ni tu kuvj nakuni sava e' ndee nuu' espíritu kumi' i'in ne yivi', te xiin' ña jaan' tu kuvj ka'an sava e' tuku nuu' tu'un ña xini e', te xiin' ña jaan' tu kuvj sanakuachi' sava e' tuku tu'un ña ni ka'an ne jaan'. ¹¹ Ndisu sakuu' nuu' ña jaan' ndii, iin ndaa' Espíritu Santo nduu' ña xaxa' a, te i'in ña jaan' xaxa' a nuu' i'in e' saa kuní mji' a.

Iin ndaa' nduu' e' xa'a' a ña nduu' e' kuenta Jesús

¹² Kuachj ndii, naa kuu' ñu'u' nde'i e' ndii, tee' ndee kua'a' xaan' ñu'u' ta'an' a ndii, iin ndaa' ñu'u' nde'i nduu' a. Sakan' tu nduu' a xiin' yoo', ne nduu' kuenta Jesús ndii, iin ndaa' nduu' e' xiin' a. ¹³ Te sakuu' yoo' ndii, ni chichj e' kuenta Jesús xiin' ña ndjee' iin ndaa' Espíritu Santo, te iin ndaa' ni nanduy e'. Köo' a xaa' naa' ne judío nduu' e', uun naa' ne tuku' nduu' e', uun naa' xiko' ni'i' iin xto'o yoo', uun naa' ne xika' ndiká nduu' e' ndii, iin ndaa' Espíritu Santo ni natijn e'.

¹⁴ Te siin' tuku' ndii, sakan' tu ñu'u' nde'i e' ndii, süu' iin ndaa' tu'un' kujti' kuu' a, süu' jaan' ndii kua'a' ya'a tu'un' kuu' a. ¹⁵ Naa' sakan' te ka'an iin xa'a' e' ndii: "Xa'a' a ña süu' nda'a' nduu' i' ndii, süu' kuenta ñu'u' nde'i nduu' i'", süu' xa'a' a jaan' na ndüu' xna'a xa'a' jaan' kuenta ñu'u' nde'i e'. ¹⁶ Te naa' ka'an iin so'o e' ndii: "Xa'a' a ña süu' nduchi' nuu' nduu' i' ndii,

süü' kuenta ñü'u' nde'i nduu' i", süü' xa'a' a jaan' na ndüu' xna'a so'o e' jaan' kuenta ñü'u' nde'i e'. 17 Naa' sakan' te saa kua'an jin' e' kunduu nduchi' nuu' e' ndii, küvi kunj so'o e', te naa' sakan' te saa kua'an jin' e' kunduu so'o e' ndii, küvi ta'ni e' xiko. 18 Ndisu Ndiosi ndii, ni tandiee a i'in tu'un' ñü'u' nde'i e' jaan' mii' ni xtanj mii' a. 19 Kuachi ndii, naa' sakan' te jin ndaa' nuu' tu'un' kujti' kunduu jin kani' e' ndii, küvi koo ñü'u' nde'i e'. 20 Na ndaku nduu' a ña xini e' ndii, kua'a' ya'a tu'un' kuu' ñü'u' nde'i e', ndisu jin ndaa' ñü'u' nde'i nduu' kani' a.

21 Xa'a' a jaan' na küvi ka'an nduchi' nuu' e' xiin' nda'a' e' ndii: "Kuasa' kuni un' nuu' i." Te ni ndee küvi tu ka'an xini' e' xiin' xa'a' e' ndii: "Kuasa' kuni ndo'o nuu' i." 22 Süü' jaan' ndii tu'un' ñü'u' nde'i e', ña tiin' kua'a' ka e' ndii, kuni kua'a' ka a, 23 te tu'un' ñü'u' nde'i e', ña tuu e' ndii, ña xaku ka'nu' nduu' a ndii, ña jaan' nduu' ña tisa'vi va'a ka e', te ña kuni a nia'a e' nuu' ne yivi' ndii, kuni a tisa'vi va'a ka e' ña jaan'. 24 Te tu'un' ñü'u' nde'i e', ña ndatun' ndii, kuni a ña tjin ka'nu' kua'a' ña'a' e'. Kuachi ndii xa sakan' ni chituni Ndiosi xa'a' i'in tu'un' a jaan', sakan' te ña xaku ka'nu' ndii, xata'an ña koto ka'nu' ka ña'a' e'. 25 Sakan' te kani ta'an' tu'un' ñü'u' nde'i e' jaan', süü' jaan' ndii kundj ni i'in a xa'a' ta'an' a. 26 Te kij' ndo'o jin tu'un' ñü'u' nde'i e' ndii, sakuu' tu'un' ñü'u' nde'i e' jaan' ndo'o xiin' a, te kij' natiin' jin tu'un' ñü'u' nde'i e' jaan' ña tiin' ka'nu' ña'a' ne yivi' ndii, sakuu' inga tu'un' ñü'u' nde'i e' va'a kuni xiin' a.

27 Sakan' na kuii' sakuu' ndo'o ndii, kuenta ñü'u' nde'i Cristo nduu' ndo', te i'in ndo' ndii,

iin ndaa' tu'un' ñu'u' nde'i a nduu' ndo'. ²⁸ Te mii' nakaya' ndo' xa'a' Jesús ndii, ña nuu' ni kunj Ndiosí ña koḡ te tianu' Jesús sania'á ichi' a, te ña uvi ndii, ña koḡ te ka'án tiakú tu'un a, te ña unj ndii, ña koḡ te sania'á ne yivi' tu'un a, te ni kunj ni tu a ña koḡ te xaa' chuun ka'nu' koo' chukuu', te sakan' tu ni kunj a ña koḡ te sanda'a ne kuni kuvj, te ni kunj ka tu a ña koḡ te chindiee' ne yivi', xiin' ña koḡ te xa'ndia chuun' nuu' ne ndikún ichi' Jesús, xiin' ña koḡ te ka'án tu'un ña xini ra. ²⁹ Süu' sakuu' e' nduu' ne ni tianu' Jesús sania'á ichi' a, te ni ndee süu' sakuu' tu e' nduu' ne ka'án tiakú tu'un Ndiosí. Süu' sakuu' e' nduu' ne sania'á ne yivi' tu'un a, te ni ndee süu' sakuu' tu e' xaa' chuun ka'nu' koo' chukuu', ³⁰ te ni ndee süu' sakuu' tu e' sanda'a ne kuni kuvj. Te sakan' tu süu' sakuu' e' ka'án tu'un ña xini e', te ni ndee kuvj tu sanakuachi' sakuu' e' tu'un jaan'. ³¹ Xa'a' a jaan' na ndee chaa' ka na nduku' ndo' ña chuun ña va'a ka. Te yu'u ndii, kuni sania'á i ndo'ó iin ichi' va'a ka.

13

Kuní a ña kundani ta'an' e' saq kuní Ndiosí

¹ Naa' saq e' kuenta ndii, kuvj ka'án yu'u ki'in' nuu' tu'un iin yivi' uun kuvj ka'án i ndee tu'un ña ndatu'un' ángele. Ndisu naa' ndani i ne yivi' ndii, ndee naa kaq ña sakaxan' ne yivi' kuṭi' nduu' i, uun ndee naa iin ti'e' ña sakaxan' ne yivi' kuṭi' nduu' i. ² Te naa' saq tu e' kuenta ndii, kumi' i ña xaxa' Ndiosí nuu' e', te kuvj ka'án tiakú i tu'un a, te kuvj kundani tu i sakuu' ña yoo si'e ña xini iin ndaa' mii' kuṭi' Ndiosí, te

kundanĭ tũ ĭ sakuu' nuu' ña'a, tẽ ĭnĭ kua'a' tũ ĭ xini Ndiosí ndee kuvĭ ka'an chuun' ĭ xiin' ĭin ĭku', tẽ ku'un ndia'a a mii' ndu'u' a. Ndisu naa' ndani ĭ nẽ yivi' ndii, kuasa' kunĭ xachi' ĭ naa' sakan'. ³ Tẽ naa' saa ka tũ e' kuenta ndii, nata'vi' ĭ sakuu' ña kumi' ĭ, tẽ taxĭ e' nda'a' nẽ nda'vi kuu', tẽ sanakua'a xiin' mii' tũ ĭ tẽ koko ñu'u' nde'ĭ ĭ nuu' ñu'u' ndatin. Ndisu naa' ndani ĭ nẽ yivi' ndii, kuasa' kunĭ xachi' ĭ na sakan'.

⁴ Kij' ndani xna'a e' nẽ yivi' ndii, kuie kuu' ĭni e' xa'a' ñia, tẽ va'a tũ nimá e' xini e' ñia, tẽ kuasa' tũ ndasi' nuu' e', tẽ sakan' tũ kuasa' ñuñu' e', tẽ sakan' nĭ tũ xachié xiin' mii' mii' e', ⁵ tẽ kuasa' tũ mii' kuu' e' xiin' nẽ yivi', nĭ ndee kuasa' tũ nduku' e' ña kunĭ nuu' mii' kuĭtĭ' e', nĭ ndee kuasa' nĭ tũ nasaá' yachi' e', tẽ sakan' tũ kuasa' taxa'a' e' ka'ni' nimá e'; ⁶ tẽ kuasa' tũ va'a kuni e' kij' xachuun' ndaku nẽ yivi', süu' jaan' ndii kuation' ĭni e' kij' xachuun' ndaku nẽ yivi'. ⁷ Kij' ndani e' nẽ yivi' ndii, yoo ka'nu' ĭni e' xa'a' sakuu' ña xaa ñia, tẽ ĭni tũ e' kuni e' ñia ndee ka ña ka'an ñia, tẽ sakan' tũ kundiatu ĭni e' ña kiee va'a ñia nuu' sakuu' ña'a, tẽ kundieni tũ e' nuu' sakuu' ña xaa' ñia xiin' e'.

⁸ Sakan' ña, ña ndani ta'an' e' jaan' xiin' ña ndani Ndiosí yoo' ndii, koo' kivi' ndi'i' a, ndisu ña ka'an tiakú nẽ yivi' tũ'un Ndiosí, xiin' ña ka'an nẽ yivi' tũ'un ña xini ñia, xiin' ña kundanĭ nẽ yivi' ña yoo si'e, ña xini mii' kuĭtĭ' Ndiosí ndii, ndi'ĭ a naá kivi'. ⁹ Kuachi' ndii sava kuĭtĭ' xini e' ña xini tunĭ Ndiosí vitin, tẽ sava tuku ka'an tiakú e' tũ'un a jaan', ¹⁰ ndisu kij' xaa ña kundanĭ ndi'ĭ e' ña kunĭ Ndiosí xiin' ña ndiee' a ndii, sakan' tẽ ña sie, ña xini e' jaan' ndii, ndi'ĭ a.

11 Kij' nĭ nduū yu'ū tē lulu ndii, nĭ ka'an ĭ s̄aa ka'an nē kualĭ', tē nĭ xanĭnĭ tū ĭ s̄aa xanĭnĭ nē kualĭ', tē s̄akan' tū nĭ xaa kuenta ĭ s̄aa xaa' kuenta nē kualĭ', ndisū kij' nĭ xĭxā ĭ ndii, nĭ nakoo ĭ ña nĭ kuū ĭ s̄aa kuu' nē kualĭ' jaan'. 12 Vĭtĭn ndii kŭvĭ kŭnĭ kaxi' e' s̄akan' na xito' e' ndeē naa kij' xito' ĭjn nē yivĭ' nuu' nĭa nuu' ĭjn yuu' peko kuĭtĭ', ndisū naá kĭvĭ' ndii, kŭnĭ nuu' e' s̄akuu' ña xĭnĭ Ndiosí. Vĭtĭn ndii xĭnĭ kaxi' ĭ s̄aa xĭnĭ ĭ Ndiosí, ndisū naá kĭvĭ' ndii, kŭndanĭ kaxi' ĭ s̄aa kaa' Ndiosí ndeē naa xĭnĭ a yu'ū. 13 Tē s̄akan' na kuii' vĭtĭn ndii, yoo unĭ ta'an' kuĭtĭ' ña kōo' kĭvĭ' ndi'i', ña nduu' ña ĭnĭ e' xĭnĭ e' Ndiosí, xiin' ña ndiatu' ĭnĭ xna'a e', xiin' ña ndanĭ e' nē yivĭ'. Ndisū ña ka'nu' kã tējn unĭ s̄aa' ña jaan' ndii, ña ndanĭ e' nē yivĭ' nduu' a jaan'.

14

Saa kunĭ a kuū nē ka'an tuku tū'un ña xĭnĭ nĭa

1 Sakan' na kuii' ndeē chaa' kã na sanduxa' ndi'nĭ ndo' xa'a' ña ndanĭ ta'an' ndo', tē sakan' tū xa'a' ña chuūn ña xaxa' Espĭritu Santo nuu' ndo'. Ndisū sanduxa' ndi'nĭ kã ndo' xa'a' ña ka'an tiakú ndo' tū'un Ndiosí. 2 Kuachĭ ndii, nē ka'an tū'un ña xĭnĭ nĭa ndii, xiin' Ndiosí ndatu'un' nĭa, tē süu' xiin' nē nakayá xa'a' Jesús ndatu'un' nĭa. Sakan' ña kōo' nē yivĭ' kŭvĭ kŭndanĭ ña ka'an nē jaan', kuachĭ ndii ña yoo sĭ'e ña xĭnĭ mĭi' kuĭtĭ' Ndiosí ka'an nĭa xiin' ña ndĭeē' Espĭritu Santo. 3 Ndisū nē ka'an tiakú tū'un Ndiosí ndii, xiin' nē nakayá xa'a' Jesús ka'an nĭa tē kua'nu kã nē jaan' nuu' ĭchi' a, tē sandĭeni tū ña'a' nĭa nuu' ĭchi' a, tē sakan' tū tē saki'ví ña'a' nĭa kij' ndo'o' nē jaan'.

4 Te ne ka'án tu'un ña xini nja ndii, mji' kujti' nja chindiee' a te kua'an kua'nu nja nuu' ichi' Ndiosí. Ndisu ne ka'án tiakú tu'un Ndiosí ndii, chindiee' nja ne nakayá xa'a' Jesús te kua'nu tu ne jaan' nuu' ichi' a. 5 Xa'a' a jaan' na kuni yu'u ña ka'an sakuu' ndo'ó tu'un ña xini ndo', ndisu ña kuni ndiee' ka i ndii, ña ka'an tiakú ndo' tu'un Ndiosí. Sakan' ña, ña va'a ka nduu' a jaan' te sakan' ña ka'án e' tukú tu'un ña xini e' kii' kōo' ne sanakuachi' ña ka'án e' jaan', te chindiee' a ne nakayá xa'a' Jesús.

6 Ñani ta'an' i, saa e' kuenta ndii, ku'un i mii' ndiee' ndo' te ka'an ndoso' i nuu' ndo' xiin' tu'un ña xini ndo' ndii, kuāsa' chindiee' xachi' a ndo'ó. Ndisu naa' ka'an i xiin' ndo' xiin' ña satuvi Ndiosí nuu' i, uun naa' ka'an i xiin' ndo' xiin' ña xini tuni ña xini mji' kujti' Ndiosí, uun naa' ka'an i xiin' ndo' xiin' ña ka'án tiakú i tu'un Ndiosí, uun naa' ka'an i xiin' ndo' xiin' ña ndixa xa'a' Jesús, ña jaan' ndii, chindiee' a ndo'ó. 7 Naa kuu' tun' yoo' xiin' ñuu' ndii, kuví nakuni e' ndee nuu' yaa ka'án i'in a naa' iin ndaa' nduu' ndusu a. 8 Te naa' tiví kaxi' iin te xiin' ndachuun', tun' nichí' kii' kua'an ra mii' yoo ñu'u ndii, ndee iin te xiin' ra sākoo' tu'va xiin' mii' te kunta'an' ra. 9 Sakan' tu xka'ndia naa' ka'án ndo'ó iin tu'un ña kōo' kundani, ¿saa kuví kundani ne yivi' yoo nduu' a ka'án ndo'? Ndee naa xiin' tachi' kujti' ka'án ndo'. 10 Xini e' ndii, yoo kua'a' nuu' tu'un iin yivi', te sakuu' ña jaan' ndii, xa yoo xa yoo ndusu xa'a' i'in a. 11 Ndisu naa' xini yu'u ndee ña kuni kachi' tu'un jaan' ndii, ndee naa te tuku' kunduū i nuu' ne ka'án tu'un jaan', te ne jaan' ndii, ndee naa ne tuku' kunduū nja nuu' i xa'a'

ña kũndanĩ j̄ tu'un ña ka'an ña. ¹² Sakan' na kuui' ndo'ó ndii, xa'a' ña xikán va inĩ ndo' chuun ña xaxa' Espíritu Santo nuu' e' ndii, kakan va tu inĩ ndo' te kumi' ndo' kua'a' ka ña chindiee' ne nakayá xa'a' Jesús te ku'a'nu ka ndo' nuu' ichi' a.

¹³ Xa'a' a jaan' na yoo ka ka'an tu'un ña xini ña jaan' ndii, na kakan ña ña xini tuni nuu' Ndiosí, te kuvĩ sanakuachi' ña tu'un jaan' kij' ka'an ña a. ¹⁴ Kuachi' ndii, naa' ka'an yu'u xiin' Ndiosí xiin' tu'un ña xini j̄ ndii, tee' ndee xini espíritu j̄ ña ka'an j̄ xiin' Ndiosí jaan', ndisu ña xanini j̄ ndii, kũndanĩ xachi' a ña ka'an j̄ xiin' tu'un jaan'. ¹⁵ ¿Ndee ña kuni a saa j̄ naa' sakan'? Ka'an j̄ xiin' Ndiosí xiin' espíritu j̄, te ka'an tu j̄ xiin' Ndiosí xiin' ña xanini j̄. Kata j̄ yaa nuu' Ndiosí xiin' espíritu j̄, te kata tu j̄ yaa jaan' xiin' ña xanini j̄. ¹⁶ Kuachi' ndii, naa' xaka'nu' ndo'ó Ndiosí xiin' tu'un ña xaxa' Espíritu Santo, te xini so'o iin ne xika' ichi' Jesús, ne kũndanĩ tu'un jaan' ndii, kuvĩ ka'an ña: "Sakan' na kundu a", kij' taxi' ndo' ña chĩndanĩ Ndiosí, sakan' ña kũndanĩ ña ndee ña ka'an ndo'. ¹⁷ Kij' taxi' ndo' ña chĩndanĩ Ndiosí ndii, va'a ya'a xaa' ndo', ndisu chĩndiee' a inga ne yivĩ'.

¹⁸ Te yu'u ndii, taxi' va j̄ ña chĩndanĩ Ndiosí xa'a' ña ka'an chito ka j̄ tu'un jaan' te sakan' sakuu' ndo'ó. ¹⁹ Ndisu mii' nakayá e' xa'a' Jesús ndii, ndee chaa' ka ña ka'an j̄ u'un ta'an yu'u' tu'un ña kuvĩ kũndanĩ e' te sakan' kuvĩ chĩndiee' j̄ inga ne yivĩ', te sakan' ña ka'an j̄ uxĩ mií yu'u' tukũ nuu' tu'un ña koo' kũndanĩ.

²⁰ Ñani ta'an' j̄, kãniñi ndo' naa xanini ne kuachi' kualĩ, süu' jaan' ndii kanini ndo' ndee

naa ne xixa iní nuu' ichi' Jesús. Te sakan' tu kuu ndo' ndee naa ne kuachi' kualí ne xini xa'a' ña ña'a. ²¹ Yoso' tu'un ndei' Ndiosí nuu' tutu a mii' ka'an a ndii:

Ne yivi', ne nduu' kuenta i kaa' ndii,

xiin' tu'un ña ka'an inga ne yivi' ka'an i xiin' ña, te ka'an tu i xiin' ña xiin' tu'un ne kuaxi tuku xaan'.

Ndisu ni ndee sakan' ndii,

taxi so'o ña ña ka'an i, kachi xto'o e'.

²² Sakan' na kuii', ña ka'an e' tu'un ña xini e' ndii, kuenta ña nia'a Ndiosí nuu' ne iní xini Jesús nduu' a, te süu' xa'a' ña va'a ne iní xini Jesús nduu' a. Ndisu ña ka'an tiakú e' tu'un Ndiosí ndii, kuenta ña nia'a a nuu' ne iní xini Jesús nduu' a, te süu' xa'a' ña va'a ne iní xini Jesús nduu' a. ²³ Süu' jaan' ndii, naa' ndiee' ti'vi sakuu' ndo'ó mii' nakayá ndo' xa'a' Jesús, te ka'an tu ndo' tu'un ña xini ndo', te ko'ni ne xaa' nuu' ichi' Jesús, uun iní ne iní xini Jesús ndii, ka'an ne jaan' ña ne loco nduu' ndo'ó na xaa' ndo' sakan'. ²⁴ Ndisu naa' ndiee' ti'vi sakuu' ndo'ó mii' nakayá ndo' xa'a' Jesús, te sakuu' tu ndo' ka'an tiakú tu'un Ndiosí, te ko'ni ne xaa' nuu' ichi' Jesús, uun ne iní xini Jesús ndii, ki' kuní so'o ña ña ka'an ndo' jaan' ndii, nakuní ña ña ne ndiso' kuachi' nduu' ña nuu' Ndiosí, te xata'an ña katun' ña'a' Ndiosí xa'a' kuachi' ña jaan'. ²⁵ Te natuvi tu ña yoo si'e nimá ña, xa'a' a jaan' na vikuijn xiti' ña nuu' Ndiosí te saka'nu' ña'a' ña, te ka'an ña ña ndixa xna'a ndii, yoo Ndiosí tejn ndo' mii' nakayá ndo' xa'a' Jesús.

Kuní a saka'nu' va'a e' Ndiosí mii' nakayá e' xa'a' Jesús

²⁶ Ne ta'an' i, xa'a' a jaan' na kii' nakayá ndo' ndii, kuvi kãta sava ndo' yaa nuu' Ndiosí, te sava tu ndo' kuvi sania'á tu'un a, te sava tuku ndo' kuvi ka'an yoo nduu' ña ni nia'a Ndiosí nuu' ndo', uun ka'an ndo' tu'un ña xini ndo', te kuvi tu sanakuachi' sava ndo' tu'un jaan'. Ndisu sakuu' ña xaa' ndo' jaan' ndii, na saa ndo' a te sakua'nu' ta'an' ka ndo' nuu' ichi' Jesús. ²⁷ Naa' ka'an sava ndo' tu'un ña xini ndo' ndii, na ka'an uvi ta'an kuiti' ne yivi' a, uun ndee uni ta'an nia. Te xa ka'an xa ka'an nia a, te kuní tu a ña sanakuachi' iin ne yivi' ña ka'an ne jaan'. ²⁸ Te naa' koo' ne kuvi sanakuachi' tu'un ña ka'an ne jaan' ndii, ndee chaa' ka koo taxin' yu'u' nia mii' nakayá ndo' xa'a' Jesús, te na ka'an nia ña jaan' xiin' nimá kuiti' nia nuu' Ndiosí.

²⁹ Te sakan' tu ne ka'an tiakú tu'un Ndiosí ndii, na ka'an uvi ta'an, uun ndee uni ta'an kuiti' nia. Te sava nia kuní so'o ña ka'an ne jaan', te kuvi kundani nia saa kuní a saa nia ña jaan'. ³⁰ Te naa' nia'á Ndiosí yoo ka nduu' a nuu' inga ne ndu'u' ikan' ndii, na vikuijn ne ka'an jaan', te taxí nia ña ka'an inga nia ña ni satuvi Ndiosí nuu' nia. ³¹ Sakan' te kuvi ka'an tiakú i'in ndo'ó, ne kuvi ka'an tiakú tu'un Ndiosí kii' kuní a ka'an ndo' a, te kuvi tu kuní so'o sakuu' ndo', te kuvi ni tu sandjeni ta'an' ndo'. ³² Kuachi' ndii, ne ka'an tiakú tu'un Ndiosí ndii, kumi' nia ndjee' nuu' ña jaan', te kuvi ka'an nia a amaa ka kuní mii' nia. ³³ Sakan' ña Ndiosí ndii, süu' ña sasana' yoo' nduu' a, süu' jaan' ndii natandiee' maní' a yoo'.

Saa xaa' tu sakuu' t̄i'v̄i sakuu' xaan' mii' nakayá ne nduu' kuenta Jesús, ³⁴ kuní a ña na kundiee taxin' ña'a' kii' nakayá ndo' xa'a' Jesús, sakan' ña kōo' ndei' ña ka'an n̄ia, süu' jaan' ndii kuní a ña kōo taxin' n̄ia naa ka'an tu'un ndei' Ndiosí. ³⁵ Naa' yoo ña kuni ndatu'un' n̄ia ndii, na ndatu'un' n̄ia ii' n̄ia v̄i'e n̄ia, sakan' ña ka'an va' kaa' a ña ka'an iin' ña'a' mii' nakayá e' xa'a' Jesús.

³⁶ ¿Ñáá xanini ndo'ó ña s̄u'v̄i ndo' nduu' ne n̄i nata'vi' xini' tu'un Ndiosí, te xa' ndo'ó ku'it̄i' tu' nduu' ne n̄i xini' so'o a? ³⁷ Naa' yoo ka' tuu ña kuv̄i ka'an tiakú n̄ia tu'un Ndiosí, uun tuu n̄ia ña kumi' n̄ia ña chuun' ña xaxa' Espiritu Santo ndii, na nakun̄i n̄ia ña xt̄o'o e' nduu' ña ka'an chuun' xiin' i, te ke'i i ña yo'o. ³⁸ Ndisu' naa' nakun̄i yoo ka' ña xt̄o'o e' nduu' ña ka'an chuun' xiin' i, te ke'i i ña yo'o' ndii, sakan' tu' ne jaan' ndii, nakun̄i ña'a' xt̄o'o e' jaan'.

³⁹ Ne ta'an' man̄i' i, sakan' na kuii' ndo'ó ndii, kuní a ña sanduxa' ka' ndo' ña ka'an tiakú ndo' tu'un Ndiosí, te nakasi' ndo' nuu' ne ka'an tu'un ña xini' n̄ia. ⁴⁰ Ndisu' kuní a ña sakuu' ña xaa' ndo' ndii, na saa va'a' ndo' a, te na saa yukun' tu' ndo' a.

15

Ni natiaqu Cristo

¹ Ne ta'an' i, vitin' ndii kuni sanaka'an' i ndo'ó xa'a' tu'un va'a' ña xa' n̄i ka'an ndoso' i nuu' ndo', te n̄i nat̄iin' ndo' a, te ita' n̄i' ndo' saa ka'an a ndee vitin'. ² Te sakan' tu' xiin' ña ka'an tu'un va'a' jaan' kuv̄i kaku' ndo' nuu' kuach̄i' ndo' naa'

kuṽta nṽi na ita' nṽi ndo' nuu' ña ka'an a saa nṽi nṽi sania'á i ndo'ó. Te naa' kuāsa' ndii, nṽi naṽin saka ndo' a.

³ Kuachṽ ndii xṽina ka nṽi sania'á i ndo'ó tu'un va'a ña nṽi naṽin tu mṽi i ña nṽi xi'i Cristo xa'a' kuachṽ e', te nṽi saxinú a ña yoso' nuu' tutu Ndiosí xa'a' a, ⁴ te nṽi kuxi tu ña'a' ne yivi' tṽxin ñu'u', te nṽi sanatiaku ña'a' Ndiosí kivi' ña uni, te nṽi saxinú a ña yoso' nuu' tutu Ndiosí xa'a' a, ⁵ te nṽi tuvṽi a nuu' Pedro, ikan' te nṽi tuvṽi nṽi tu a nuu' sakuu' inga te uxṽi uvṽi te nda'a' xa'a' a. ⁶ Te nṽi ya'a, te nṽi tuvṽi a nuu' ya'a u'un ciento ne ta'an' e', ne xika' ichi' a. Te ki'in' ne jaan' ndii, kusaa' tiaku ka nṽa ndee vṽin, te sava tukṽ nṽa xa nṽi xi'i. ⁷ Te nṽi ya'a ka, te nṽi tuvṽi nṽi tu a nuu' Jacobo, te nṽi ya'a ka sie, te nṽi tuvṽi a nuu' sakuu' te nṽi tṽanu' a sania'á ichi' a. ⁸ Te ndi'i' ndoso', te nṽi tuvṽi tu a nuu' yu'u, te nduu' ndee naa iin te kuañu'u, te nṽi tuvṽi kṽi xa nṽi xka'ndṽa kivi' ña tuvṽi ra. ⁹ Kuachṽ ndii yu'u nduu' te lulu ma'á ka te tṽanu' Jesús sania'á ichi' a, te ndee xata'an ña kunani' i te tṽanu' a, sakan' ña nṽi sando'o' va i ne nakaya xa'a' Ndiosí. ¹⁰ Ndisu xa'a' a ña ndani mṽi Ndiosí yu'u na nduu' i te nṽi tṽanu' Jesús sania'á ichi' a, te ña ndani mṽi Ndiosí yu'u ndii, nṽi natiin' saka e, süu' jaan' ndii xa xachuun' kua'a' ka i xiin' a te sakan' sakuu' te tṽanu' Jesús jaan'. Ndisu süu' xiin' ña ndiee' mṽi i xaa' i chuun jaan', süu' jaan' ndii xiin' ña ndiee' ña xamaní' va Ndiosí yu'u xaa' i sakuu' a. ¹¹ Sakan' na kuui' kōo' a xaa' a yoo nṽi ka'an ndoso' tu'un va'a jaan' nuu' ndo', naa' yu'u, uun naa' inga te nṽi tṽanu' Jesús jaan', sakan' ña iin kachi sania'á ndu a te sakan' nṽi naṽin ndo'ó a.

12 Te ndii, naa' xa'a' ña nī san̄atiaku Ndiosí Cristo tein ne nī xi'í ka'án ndoso' ndu ndii, ¿ndichun na ka'án sava ndo'ó ña n̄atiaku ne yivi' kii' kuv̄i n̄a? 13 Sakan' ña naa' n̄atiaku ne yivi' kii' kuv̄i n̄a ndii, nī ndee Cristo nī natiaku naa' sakan' nduu' a. 14 Te naa' nī natiaku Cristo ndii, ña saka kūasa' kuní nduu' ña ka'án ndoso' ndu naa' sakan' nduu' a, te ña saka nduu' tu ña in̄i ndo'ó xini ña'a' ndo'. 15 Te naa' ndixa xna'a n̄atiaku ne yivi' kii' kuv̄i n̄a ndii, te xini xa'an' ndiee' yu'u' xa'a' Ndiosí nduu' ndu, sakan' ña ka'án ndoso' ndu ña nī san̄atiaku a Cristo. Ndisu naa' ndixa xna'a san̄atiaku Ndiosí ne yivi' kii' kuv̄i n̄a ndii, nī san̄atiaku tu a Cristo. 16 Kūachi ndii, naa' ndixa xna'a san̄atiaku Ndiosí ne yivi' kii' kuv̄i n̄a ndii, nī san̄atiaku tu a Cristo. 17 Te naa' nī san̄atiaku Ndiosí Cristo ndii, ña saka nduu' tu ña in̄i ndo'ó xini ña'a' ndo', te kusaa' ndiso' ka ndo' kūachi ndo' nuu' Ndiosí. 18 Te sakan' tu ne ndikún ichi' Jesucristo, ne nī xi'í ndii, nī ndoñu'u' saka n̄a naa' sakan' xna'a nduu' a. 19 Naa' xa iin yivi' yo'o' kuiti' ndiatu' in̄i e' xa'a' Cristo, te koo' ña n̄atiaku e' jaan' naá kivi' ndii, ne ndo'o' saka kua'a' so'o' nduu' e' naa' sakan'.

20 Ndisu vitin ndii, xa nī n̄atiaku xna'a Cristo tein ne nī xi'í, te suv̄i a nduu' ña nī n̄atiaku nuu' nuu' sakuu' yoo', ne n̄atiaku tu saa Ndiosí k̄ita'an. 21 Kūachi ndii xa'a' kūachi iin ndaa' kuiti' te yivi' xi'í ne yivi' iin yivi', sakan' tu xa'a' iin ndaa' kuiti' tu te yivi' n̄atiaku e' kii' kuv̄i e'. 22 Sakan' ña xa'a' kūachi ña nī xaa Adán xi'í tu sakuu' ne yivi' iin yivi', sakan' tu xa'a' ña nī n̄atiaku Cristo ndii, sakuu' e' koo kivi' ñuu

ña kōo' kivi' ndi'i' saa Ndiosí. ²³ Ndisu i'in e' natiaku saa Ndiosí amaa ka kuní mii' a, xi'na Cristo ni sanatiaku a, te kii' nandiko' Cristo jaan', te sanatiaku tu a yoo', ne nduu' kuenta a. ²⁴ Te ikan' kuaxi ña ku'un ndiko' ña saxinu Cristo chuun nuu' a, te sanakua'a a ña xa'ndia chuun' a jaan' nda'a' yuva' e' Ndiosí kii' ndi'i' sandoó kui'e xachi' a sakuu' ne xa'ndia chuun', xiin' sakuu' ne kumi' ndiee' te xa'ndia chuun' ña, xiin' sakuu' ña ndiee' ña ndiva'a. ²⁵ Kuachi ndii kuní a ña ka'ndia chuun' Cristo ndee ndi'i' sandoó kui'e xachi' a sakuu' ña ndasi' ta'an' xiin' a. ²⁶ Te ña kumi' ndiee' nuu' ña xa'ni' yoo' nduu' ña ndasi' ta'an' xiin' e', ña sandoñu'u' a so'o' ndi'i'. ²⁷ Sakan' ña ni taxí Ndiosí viko' ni'i' Cristo sakuu' ña yoo. Te kii' ka'an ña ni taxí Ndiosí viko' ni'i' Cristo sakuu' ña yoo ndii, süu' kuni kachi a ña viko' ni'i' tu Cristo ndee mii' Ndiosí. Kuachi ndii mii' Ndiosí ni taxí te viko' ni'i' Cristo sakuu' ña jaan'. ²⁸ Ndisu kii' ndi'i' sakuu' ña jaan' viko' ni'i' Cristo ndii, sakan' te xa' mii' Cristo, si'e a, taxí ña viko' ni'i' ña'a' Ndiosí, sakan' ña mii' a ni taxí te viko' ni'i' Cristo sakuu' ña jaan'. Sakan' te iin ndaa' mii' kuiti' Ndiosí ka'ndia chuun' kuu' nuu' nuu' sakuu' nuu' ña yoo.

²⁹ Naa' kändixa' sava' ndo'ó ña natiaku e' kii' kuví e' ndii, ne yivi', ne chichi' xa'a' ne xa' ni xi'i' ndii, küvi xachi' chindiee' ña'a' ña naa' sakan' te natiaku ne ni xi'i'. Kōo' ndee iin xa'a' ña kuchi ña xa'a' ne ni xi'i' jaan' naa' sakan' nduu' a. ³⁰ Te kōo' tu ndee iin xa'a' ña sakukuein' xiin' mii' ndu'u' saa kivi' kua'an xa'a' ichi' Jesús naa' natiaku ne ni xi'i'. ³¹ Ne ta'an' i, ka'an kaxi' i xiin' ndo' ña saa kivi' sakukuein' xiin' mii' i xa'a' ichi'

Jesús xa'a' ña va'a kuni nimá i xa'a' ña ni xaa xto'o e' Jesucristo xa'a' ndo'. ³² Kij' ni xika i ñuu Éfeso ndii, ni kanj ta'an' kuento i xiin' kua'a' ne yivi', ne nduu' ndee naa kiti' iku'. Naa' ndixa xna'a ña natiaku ne ni xi'i ndii, koo' xachi' xata' a jaan'. Ndee chaa' ka saa e' naa ka'an ne yivi' ndii: "Kuxi e', te ko'o e' vitin, te tiaan kuvu e'." Sakan' kachi nja. ³³ Kunj xa'an' xiin' mii' ndo': "Ña ndiaka' ta'an' ndo' xiin' ne xini xa'an' jaan' ndii, sativi' nja ña va'a ña xi xaá ndo'." ³⁴ Naxinaa kaxi' ndo' ini ndo', te saa ka ndo' kuachi nuu' Ndiosí, kuachi ndii, sava ndo'ó ndii, ndee Ndiosí xini ndo'. Ka'an i sakan' te ka'an nuu' ndo'.

Ka'an Pablo saa natiaku e' saa Ndiosí

³⁵ Ndisu tee' kuein' ndatu'un' sava ndo'ó yu'u ndii: "¿Saa tu natiaku ne ni xi'i? ¿Te xiin' ndee nuu' ñu'u' nde'i natiaku nja?", kachi ndo'. ³⁶ Ne küu' kaxi' xna'a nduu' ndo', sakan' ña kuni a ña kuvu jin tikin' ña nuu' kij' chi'i' e' te nata'vi' a. ³⁷ Te ña chi'i' e' ndii, süu' itun' a tun' nakun jaan' nduu' nu', süu' jaan' ndii tikin' kuiti' a chi'i' e', naa' ndikin' trigo nduu' a, uun naa' ndee ndiaa ka nuu' inga tikin' chi'i' e'. ³⁸ Ndisu mii' Ndiosí nduu' ña taxi' itun' tikin' jaan' saa xtani mii' a koq tun' jaan', te xa siin' xa siin' iin' itun' ni taxi Ndiosí xa'a' i'in tikin'. ³⁹ Süu' xa jin ndaa' nuu' kuu' sakuu' ñu'u' nde'i, süu' jaan' ndii xa jin kuu' ñu'u' nde'i ne yivi', te xa jin kuu' tu ñu'u' nde'i kiti', te xa jin kuu' ni tu ñu'u' nde'i tiaka', te sakan' tu xa jin kuu' ñu'u' nde'i saa. ⁴⁰ Te sakan' tu xa tuku ni xa'a Ndiosí ña yoo ndivi' te sakan' ña yoo nuu' ñu'u' jin yivi', ndisu xa siin' ndatun' ña yoo ndivi', te xa siin' tu ndatun' ña yoo nuu'

ñu'u' iin yivi'. ⁴¹ Te sakan' tu xa siin' yi'é ñu'u', te xa siin' ni tu yi'é yoo', te xa siin' ka ni tu yi'é tiuun'. Kuach'i ndii, i'in tiuun' ndii, xa yoo xa yoo siin' saa yi'é ri'.

⁴² Iin kachi saa tu Ndiosí xiin' ñu'u' nde'i e' kij' kuv'i e', te nat'aku e' ndii. Ñu'u' nde'i e', ña kua'an tixin ñu'u' ndii, ña te'i nduu' a, ndisu ñu'u' nde'i e', ña nat'aku nuu' Ndiosí ndii, ña koo' kivi' te'i kunduu a jaan'. ⁴³ Ñu'u' nde'i e', ña kua'an tixin ñu'u' ndii, ña kuasa' kuní nduu' a, ndisu ñu'u' nde'i e', ña nat'aku saa Ndiosí ndii, ña ndatun' xava'a kunduu a. Ñu'u' nde'i e', ña kua'an tixin ñu'u' ndii, koo' ka ndiee' a, ndisu ñu'u' nde'i e', ña nat'aku saa Ndiosí ndii, koo kua'a' ña ndiee' a. ⁴⁴ Ñu'u' nde'i e', ña kua'an tixin ñu'u' ndii, kuenta iin yivi' kaa' nduu' a jaan', ndisu ñu'u' nde'i e', ña nat'aku saa Ndiosí ndii, kuenta ndivi' mii' ndu'u' Ndiosí kunduu a jaan'. Sakan' ña naa' yoo ñu'u' nde'i, ña nduu' kuenta iin yivi' ndii, yoo tu ñu'u' nde'i, ña nduu' kuenta ndivi' mii' ndu'u' Ndiosí.

⁴⁵ Sakan' tu yoso' a nuu' tutu Ndiosí mii' ka'an a ndii: "Te Adán, te ni yoo ña nuu' ndii, Ndiosí ni tax'i kivi' ñuu ra." Ndisu Adán, te ni yoo ña uv'i, ña nduu' Jesús ndii, Espíritu ña taxi' kivi' ñuu e' nduu' a. ⁴⁶ Ndisu süu' xi'na ñu'u' nde'i, ña nduu' kuenta ndivi' mii' ndu'u' Ndiosí, kumi' e', süu' jaan' ndii xi'na ka ñu'u' nde'i, ña nduu' kuenta iin yivi', kumi' e', sakan' vi' te nat'in e' ñu'u' nde'i, ña nduu' kuenta ndivi' mii' ndu'u' Ndiosí. ⁴⁷ Te yivi', te ni yoo ña nuu' ndii, kuenta iin yivi' ni nduu ra, ndisu te yivi', te uv'i, ña nduu' xto'o e' Jesús ndii, kuenta ndivi' nduu' a. ⁴⁸ Ñu'u' nde'i

yoo', ne yivi' iin yivi' ndii, nakuitá xiin' ñu'u' nde'i Adán, te ni xa'a Ndiosí xiin' ñu'u' kuṭṭi'. Te ñu'u' nde'i, ña nduu' kuenta ndivi' ndii, nakuitá a xiin' ñu'u' nde'i ña kumi' Jesús ndivi'. ⁴⁹ Te saa nii' nakuitá ñu'u' nde'i e' xiin' ñu'u' nde'i te yivi', te ni xa'a Ndiosí xiin' ñu'u' kuṭṭi' ndii, nii' sakan' tu nakuitá ñu'u' nde'i e' xiin' ñu'u' nde'i ña kumi' Jesús ndivi'. ⁵⁰ Te kuni ka'an i xiin' ndo'ó, ñani ta'an i ndii, ñu'u' nde'i xiin' nii' ndii, küvi kundiee a mii' xa'ndia chuun' Ndiosí, te ni ndee küvi tu ko'ni ñu'u' nde'i, ña te'i jaan', mii' köo' kivi' te'i ña'a jaan'.

⁵¹ Te vitin kuní yu'u ña kundanj ndo' iin ña yoo si'e, ña xiní iin ndaa' mii' kuṭṭi' Ndiosí. Süu' sakuu' e' kuvj, ndisu sakuu' e' ndii, nama a ñu'u' nde'i e' saa Ndiosí. ⁵² Te ña jaan' ndii, numi' va xka'ndia a ndee naa kij' nakuaní e' iin xa'a' te nakoto'ni' kuṭṭi' e' kij' ndi'i nde'i ndachuun' tun' nichí so'o' ndi'i'. Sakan' ña kivi' so'o' ndi'i' jaan' ndii, nde'i ndachuun' tun' nichí, te ne ni xi'i ndii, natjaku nja xiin' ñu'u' nde'i ña köo' kivi' kuvj ka. Te yoo', ne tiaku kij' sakan' ndii, nama Ndiosí ñu'u' nde'i e'. ⁵³ Sakan' ña kuní a ña nama Ndiosí ñu'u' nde'i e', ña te'i kaa', te köo' kivi' te'i ka a. Te sakan' tu nama Ndiosí ñu'u' nde'i e', ña xi'i kaa', te köo' kivi' kuvj ka a.

⁵⁴ Te kij' xa ni nama Ndiosí ñu'u' nde'i e' kaa', te köo' kivi' te'i ka a, xiin' kij' xa ni nama tu a ñu'u' nde'i e' kaa', te köo' kivi' kuvj ka a ndii, sakan' te xinu tu'un Ndiosí mii' ka'an a ndii: "Te ña kumi' ndiee' nuu' ña xa'ni' yoo' ndii, xa ni ndoñu'u' xachi' a xa'a' ña ni kanando e' xiin' ña ndiee' Ndiosí. ⁵⁵ Yo'ó, ña xa'ni' rain, ¿mii' kua'an ña kanando un' ndu? Yo'ó, yavi ndii rain, ¿mii'

kua'an ña sando'o' un' ndu ndee naa kij' xaxi' tisu'ma?" ⁵⁶ Sakan' ña kuach'i e' nduu' ndiee' ña xa'ni' jaan', te sando'o' a yoo', te ña ndiee' kuach'i e' nduu' tu'un ndei' Ndiosí. ⁵⁷ Ndisu chindani Ndiosí ña xa ni tax'i a ña ni kanando e' ña xa'ni' jaan' xa'a' ña ni xaa xto'o' e' Jesucristo xa'a' e'.

⁵⁸ Ñani ta'an' man'i i, xa'a' a jaan' na kuní a ña kua'an na kua'an ndo' ña kujta ni'i va ndo' nuu' ichi' Jesús. Te kua'an na kua'an tu ndo' ña xaa' ndo' chuun nuu' xto'o' e' jaan', sakan' ña xini ndo' ña chuun nuu' xto'o' e', ña xaa' ndo' jaan' ndii, xaa' saka ndo' a.

16

Kaya ne ini xini Jesús ndiee' ñuu Corinto xu'un' te chindiee' ña inga ne ini tu xini Jesús

¹ Te vitin kuni ka'an i xa'a' ña kayá xu'un' te chindiee' ndo' inga ne nduu' kuenta Jesús ndii, saa ndo' a saa nii' ni ka'an chuun' i xiin' ne nakayá xa'a' Jesús, ne ndiee' ñuu Galacia. ² Te i'in ndo'ó ndii, i'in kivi' nuu' xa'a' ximana xta'ni' siin' ndo' chaa' xu'un' ña xiku'ún ya'vi' ndo' kij' xachuun' ndo', te taxa'a ndo' a. Sakan' te kij' xaa i ndii, nakaya ki'i' ka ndo' ña jaan'. ³ Te kij' xaa i mii' ndiee' ndo' ndii, ke'i i iin tutu tax'i i nda'a' ne ni nakaxin ndo', te ku'un ña ñuu Jerusalén xiin' xu'un' ña ni kayá ndo' jaan', te ti'vi' ña'a' i ikan'. ⁴ Te naa' kuní a ña ku'un tu yu'u xiin' ne jaan' ndii, ku'un i xiin' ña.

Ka'an tuni Pablo ña ku'un ra ñuu Corinto

⁵ Kij' ndi'i xka'ndia i ñu'u' Macedonia, sakan' te ku'un i mii' ndiee' ndo', sakan' ña xi'na ka ikan' kuní a xka'ndia i. ⁶ Tee' kuein' ndoo i iin

xa'a' mii' ndiee' ndo', uun kuein' ikan' ndu'u' i ndee xka'ndia yoo' ña vixin, te kuvj chindiee' ndo' yu'u, te ku'un i mii' kuní a ku'un i. ⁷ Kuachi ndii, küní i ña xka'ndia xaa kujtj' i mii' ndiee' ndo' vitin, süu' jaan' ndii kuní i ña ndoo i mii' ndiee' ndo' ndia'vi' kivi' naa' ni kunj xto'o e'. ⁸ Ndisu ndoo i ñuu Éfeso yo'o' ndee tondia viko' Pentecostés, ⁹ sakan' ña yoo kua'a' va ne kuni kunj so'o tu'un Ndiosí ñuu yo'o', te va'a va kivi' nduu' a te ka'an ndoso' i tu'un a jaan', tee' ndee yoo kua'a' tu ne ndasi' yu'u.

¹⁰ Te naa' xaa Timoteo mii' ndiee' ndo' ñaa' ndii, koto ña'a' ndo', te va'a kunj ra kundu'u' ra xiin' ndo', sakan' ña te xaa' chuun nuu' xto'o e' nduu' tu te jaan' ndee naa yu'u. ¹¹ Te xa'a' a jaan' na kiii' ndee iin ndo' ka'an kui'e xa'a' ra, süu' jaan' ndii chindiee' ña'a' ndo' te kuvj ya'a ra ku'un manj' ra, te kuvj xaa nata'an' ra xiin' i mii' xika' i yo'o'. Sakan' ña ndiatu' i ña kixin ra xiin' inga ñanij ta'an' e'.

¹² Te te nduu' ñanij e' Apolos ndii, ni ka'an nda'vi va i xiin' ra ña ku'un na ra mii' ndiee' ndo' xiin' inga ñanij ta'an' e', te ni xiin xachi' ra ku'un ra vitin, ndisu ku'un ra tuku ichi' kij' kunjia'a ra.

Ti'vi' Pablo cha'an' ne ndikun ichi' Jesús, ne ndiee' ñuu Corinto

¹³ Ndo'ó, ne ta'an' i ndii, ku'un naa ñu'u' tu'va inji ndo', te kujta ni'i naa ita' ni'i tu ndo' nuu' ña inji ndo' xini ndo' Jesús, te sakan' tu na kujxa naa xixa' ka ni tu inji ndo' nuu' ichi' a, te na kaka ni'i nditunij tu ndo'. ¹⁴ Te sakuu' ña xaa' ndo' ndii, saa ndo' a xa'a' ña ndanij ta'an' ndo'.

15 Ñañi ta'an' i, xiní kaxi' ndo'ó ña ne vi'e Estéfanos ndii, ne ni nañin nuu' tu'un va'a xa'a' Jesús ñuu Acaya nduu' ña, te xiní tu ndo' ña ni chindiee' kua'a' tu ña ne nduu' kuenta Jesús xiin' e'. 16 Ka'án nda'vi yu'u xiin' ndo' ña saxinu ndo' ña ka'án ne yivi', ne nduu' ndee naa ne jaan', te sakan' tu sakuu' ne chindiee' xiin' ne xachuun' u'vi tu ndee naa ne jaan' nuu' chuun xa'a' xto'o e'. 17 Va'a va kuni i ña ni kixin ne ni kiee mii' ndiee' ndo' mii' ndu'u i yo'o', te nduu' Estéfanos, xiin' te nduu' Fortunato, xiin' te nduu' Acaico, sakan' ña xa ni kuní i vitin, tee' ndee kuví kuní nduchi' nuu' i ndo'ó. 18 Sakan' ña ni saki'ví ña nimá i te sakan' tu nimá ndo'ó. Te ne yivi', ne nduu' naa ne jaan' ndii, kuní a ña tijn maní' ña'a' ndo'.

19 Sakuu' ne nakayá xa'a' Jesús, ne ndiee' nda'a' ñu'u' Asia ndii, ti'vi' ña cha'an' ndo'. Te ñañi e' Aquila xiin' ku'va e' Priscila xiin' sakuu' ne nakayá xa'a' Jesús vi'e ña ndii, ti'vi' kua'a' tu ne jaan' cha'an' ndo' kuenta xto'o e'. 20 Te sakan' tu ti'vi' sakuu' ne ta'an' e', ne xika' ichi' Jesús ñuu Éfeso yo'o', cha'an' ndo'. Te chito nuu' ta'an' ndo' kuenta Jesús, te xiin' ña jaan' nakuatu ta'an' ndo'.

21 Te cha'an' ndo' ña ti'vi' i nda'a' ndo' yo'o' ndii, mii' yu'u, te nduu' Pablo, ke'i a xiin' nda'a' i.

22 Naa' ndäni yoo ka nduu' ne yivi' xto'o e' Jesucristo ndii, na naxa'an ña saa Ndiosí. Te xto'o e' ndii, xa kuaxi a.

23 Te na sañu'u' na xto'o e' Jesucristo sakuu' ndo'ó. 24 Te ndani i sakuu' ndo'ó xa'a' a ña

iin ndaa' nduu' e' xiin' xto'o e' Jesucristo jaan'.
Sakan' na kunduu a.

**El Nuevo Testamento en el Mixteco de
Ayutla**
**Mixtec, Ayutla: El Nuevo Testamento en el Mixteco
de Ayutla New Testament**

copyright © 2016 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ayutla Mixtec

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

7e4f3497-fb83-5234-ac91-e00e1d534904